

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám: IV/ 0 2 2 3 7 - 0 / 2023		
Érkezett: 2023 OKT 17.		
Érkezés módja		
☒ POSTÁN	☐ @	EGYÉB:
Példány:	Melléklet:	Kezelőiroda:
1	1	1

Alkotmánybíróság
1015 Budapest,
Donáti u.35-45.

Kézbesítendő a

Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság
1191 Budapest, Kossuth tér 7.

útján

Budapest, 2023. október 6.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A [REDACTED] mint kötelezett (továbbiakban: „[REDACTED]” vagy „Indítványozó”) jelen alkotmányjogi panaszhoz I/1. számú mellékletként csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője (Ormai, Papp, Czike és Társai CMS Cameron McKenna Nabarro Olswang LLP Ügyvédi Iroda (székhely: [REDACTED] dr. Papp Erika), az Okányi Ügyvédi Iroda (székhelye: [REDACTED] eljáró ügyvéd: dr. Okányi Zsolt; telefonszáma: [REDACTED] a Bibók Ügyvédi Iroda (székhelye: [REDACTED] eljáró ügyvéd: dr. Bibók Péter; [REDACTED] a hivatalos iratok átvételére kijelölt jogi képviselő neve: dr. Okányi Zsolt, [REDACTED] útján, az alábbi

a l k o t m á n y j o g i p a n a s z t

terjeszti elő az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) és d) és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII törvény („Abtv.”) 26. § (1) bekezdése, valamint 27.§ (1) bekezdése alapján a Fővárosi Törvényszék a Fővárosi Törvényszék 67.Pkf.630.359/2023/3. ügyiratszámú jogerős végzésével („Jogerős Végzés”) és a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 0105-9.Vh.723/2022/23. ügyiratszámú elsőfokú végzésével („Elsőfokú Végzés”) szemben.

I. Kérjük a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panasz alapján állapítsa meg, hogy:

- (i) a Fővárosi Törvényszék 67.Pkf.630.359/2023/3. ügyiratszámú Jogerős Végzése, és
- (ii) a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 0105-9.Vh.723/2022/23. ügyiratszámú Elsőfokú Végzése

megsértették az Indítványozó Alaptörvényben biztosított következő jogait, különösen az Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát;

és ezért kérjük a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 43. § (1) bekezdés alapján semmisítse meg:

- (i) a Fővárosi Törvényszék 67.Pkf.630.359/2023/3. ügyiratszámú Jogerős Végzését, és
- (ii) a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 0105-9.Vh.723/2022/23. ügyiratszámú Elsőfokú Végzését;

továbbá az Abtv. 43. § (4) bekezdés alapján semmisítse meg a:

- (i) a 079.V.1983/2021. ügyszámú végrehajtási eljárás keretében a végrehajtó 079.V.1983/2021/78. számú 2022. augusztus 18. napján kelt döntését;
- (ii) a 079.V.1983/2021. ügyszámú végrehajtási eljárás keretében a végrehajtó által 2022. augusztus 26-án lefolytatott helyszíni ellenőrzést;
- (iii) a végrehajtó által 2022. augusztus 26-án lefolytatott helyszíni ellenőrzés eredményét rögzítő 079.V.1983/2021/94. ügyiratszámú jegyzőkönyvét.

Végül az Abtv. 46. § (3) bekezdés szerinti alkotmányos követelményként állapítsa meg, hogy a Vht. 9. §, Vht. 38. § (2) bekezdés, Vht. 173. § és Pp. 110. § valamint a Bszi. 7. § rendelkezéseit az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes eljáráshoz való joggal összhangban úgy kell alkalmazni a bírósági eljárásban, hogy a végrehajtó által a végrehajtás foganatosítása iránti bírósági polgári nemperes eljárásban elvégzett helyszíni szemle időpontjáról a végrehajtást kérőt és a kötelezettet előzetesen értesíteni szükséges.

II. Kérjük a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének c) pontja, valamint az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 41. § (1) bekezdésének alkalmazásával állapítsa meg, hogy a

- (i) A Vht. 9. §-nak „amelyeket e törvény eltérően nem szabályoz” szövegrésze
- (ii) Vht. 9. §-nak „a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel” szövegrésze;
- (iii) Vht. 38. § (2) bekezdésnek „Ha a végrehajtást kérő kívánja, őt a végrehajtási eljárási cselekmények időpontjáról előzetesen értesíteni kell” szövegrésze;
- (vi) Vht. 173. § (2) bekezdés „A teljesítés elmaradása esetén a végrehajtó a végrehajtást kérő közlését és a helyszíni ellenőrzésről készült jegyzőkönyvet haladéktalanul beterjeszti a végrehajtást foganatosító bírósághoz.” szövegrésze;

alaptörvény-ellenes, mert azok az Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogba ütköznek és

- (i) azokat az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg és az Abtv. 45. § (2) bekezdése alapján állapítsa meg, hogy a megsemmisített jogszabály az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben nem alkalmazható; vagy
- (ii) az Abtv. 46. § (1) bekezdés alapján állapítsa meg a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását és a mulasztást elkövető szervet – határidő megjelölésével – hívja fel feladatának teljesítésére azért, mert a hivatkozott jogi szabályozás az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből levezethető lényeges tartalom, a tisztességes bírósági eljárás jogának a végrehajtó által a végrehajtás foganatosítása során elvégzett helyszíni ellenőrzésről történő valamennyi félre – így végrehajtást kérőre és adósra/kötelezettre – kiterjedő előzetes értesítés vonatkozásában hiányos.

TARTALOMJEGYZÉK

1.	Tényállás.....	5
1.1	Az alapügy	5
1.1.1	Az Alapügyben hozott ideiglenes intézkedés	5
1.1.2	A szóvédjegyek törlése iránti eljárás és az alapügy felfüggesztése	5
1.2	Az ideiglenes intézkedés végrehajtása iránti nemperes eljárás.....	6
1.2.1	Az ideiglenes intézkedés végrehajtásának elrendelése	6
1.2.2	Az ideiglenes intézkedés végrehajtásának fogatosítása	6
1.2.3	A végrehajtás megszüntetése iránti per és az ideiglenes intézkedés végrehajtás fogatosításának felfüggesztése	8
1.3	Az ideiglenes intézkedés végrehajtásának fogatosításával szembeni jogorvoslati eljárások.....	9
1.3.1	A Helyszíni Ellenőrzéssel szembeni kifogás és jogorvoslati eljárás	9
1.3.2	A XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság pénzbírság megállapítására vonatkozó végzésével szembeni jogorvoslati eljárás.....	13
2.	A Befogadhatóság feltételei teljesülnek.....	15
2.1	Az Abtv. 26. § (1) és 27. § (1) bekezdés szerinti érintettségi feltétel teljesül.....	15
2.2	Az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pont és 27. § (1) bekezdés (a) pont szerinti feltétel teljesülése	15
2.3	Az Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pont és 27. § (1) bekezdés (b) pont szerinti feltétel teljesülése	15
2.4	Az Abtv. 29. § szerinti feltételek teljesülése.....	15
2.4.1	A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény ellenesség	16
2.4.2	Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés	16
2.5	Az Abtv. 30. § szerinti feltétel teljesülése – 60 napos határidő	16
2.6	Az Abtv. 31. § (1) és (2) bekezdés szerinti feltételek teljesülése	17
2.6.1	Az Alkotmánybíróság nem döntött az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról.....	17
2.6.2	Az Alkotmánybíróság nem döntött az ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról.....	18
2.7	Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés szerinti határozott és kifejezett kérelem	18
3.	Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés (d) pontja és az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz.....	19
3.1	Az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes eljáráshoz való jog sérelme	19
3.1.1	A tisztességes eljáráshoz való jog és részjogosítványainak tartalma.....	19
3.1.2	A tisztességes eljáráshoz való jog a végrehajtás fogatosítása iránti eljárásban is megilleti a feleket.....	24
3.1.3	A Vht. nem tartalmaz eltérő szabályt vagy a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérő alkalmazási szükségletet	29
3.1.4	Az Indítványozó előzetes értesítésének elmaradása az alapjogainak aránytalan és szükségtelen korlátozásának minősül.....	38
3.1.5	A kötelezett előzetes értesítéshez való jogának korlátozása nem szükséges vagy arányos a végrehajtást kérő alapjogának érvényesüléséhez.....	42
3.2	Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti <i>contra legem</i> és <i>contra constitutionem</i> jogalkalmazás tilalmának sérelme	43
3.2.1	A <i>contra legem</i> és <i>contra constitutionem</i> jogalkalmazás alkotmánybírói joggyakorlata	43
3.2.2	A Jogerős Végzés és Elsőfokú Végzés jogszabály értelmezése <i>contra legem</i> és <i>contra constitutionem</i>	45

4.	Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés (c) pontja és az Abtv. 26. §-a szerinti alkotmányjogi panasz.....	47
5.	Az alkotmányjogi panaszban Kérelmezett jogkövetkezmények indokolása	47
5.1	Az az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszban foglalt kérelmek	47
5.1.1	Az Abtv. 43. § (1) bekezdés szerint megsemmisíteni kért határozatok	47
5.1.2	Az Abtv. 43. § (4) bekezdés szerint megsemmisíteni kért további határozatokra vonatkozó indokolás	48
5.1.3	Az Abtv. 46. § (3) bekezdés szerinti alkotmányos követelmény megállapítása iránti kérelem	48
5.2	Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének c) pontja, valamint az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszban foglalt kérelmek	48
5.2.1	Az Abtv. 41. § (1) bekezdés szerinti jogszabályhelyek megsemmisítése iránti kérelem.....	48
5.2.2	Az Abtv. 45. § (2) bekezdés szerinti alkalmazhatatlanság megállapítása iránti kérelem	49
5.2.3	Az Abtv. 46. § (1) bekezdés szerinti jogalkotó mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítása és jogalkotó felhívása iránti kérelem.....	49
6.	Eljárási nyilatkozatok.....	50
6.1	Az alkotmányjogi panasz előterjesztésének módja.....	50
6.2	Nyilatkozat a nyilvánosságra	50

1. TÉNYÁLLÁS

1. A jelen alkotmányjogi panasz tárgyát képező Jogerős Végzés és Elsőfokú Végzés hátterében az Indítványozó és a [REDACTED] között kialakult védjegy jogvita áll, amelyben több peres és nemperes eljárás is folyamatban van, illetve volt.
2. A jelen alkotmányjogi panasz előzményeinek könnyebb megítélése érdekében Indítványozó az alábbiakban röviden összefoglalja az eljárások történetét és jelenlegi státuszát.

1.1 Az alapügy

3. A [REDACTED] 2020. június 24. napján kelt keresetlevelével polgári pert indított indítványozóval szemben, amely a Fővárosi Törvényszék előtt 3.P.21.796/2020. ügyszámon (továbbiakban: „Alapügy”).
4. Az Alapügy a [REDACTED] egyes szóvédjegyeinek az Indítványozó általi állítólagos megsértésének megállapítására irányul.
5. Az eljárás a perfelvételi szakaszban jelenleg az alábbi 1.1.2. pontban foglaltak okán fel van függesztve, azaz e jogvita jelenleg első fokon sem került elbírálásra

1.1.1 Az Alapügyben hozott ideiglenes intézkedés

6. A [REDACTED] az Alapügyben történt keresetindítást megelőzően 2019. december 20. napján a Pp. 103. § (1) bekezdés 2 c) és d) pontja, a 103. § (2)-(4) bekezdései, a 104. § (2) bekezdése, valamint a Vt. 95. § (2)-(4) és (8) bekezdése szerinti ideiglenes intézkedés iránti kérelmet terjesztett elő.
7. Az alapügyben az ideiglenes intézkedést a Fővárosi Törvényszék 2020. június 5. napján kelt 3.Pk.23.433/2019/19. számú határozatával („Ideiglenes Intézkedés” – I/2. számú mellékletként csatolva) rendelte el, melyben a bíróság az alábbi magatartásoktól való tartózkodásra utasította a kötelezettet:
 - (i) a [REDACTED] szöveges megjelölésnek légitársasági szolgáltatások nyújtása, felajánlása és reklamozása körében történő magyarországi használata;
 - (ii) a [REDACTED] szöveges megjelölésnek a fenti szolgáltatásokkal kapcsolatos kereskedelmi névként való magyarországi használata;
 - (iii) a [REDACTED] domain név légitársasági szolgáltatások körében történő magyarországi használata.
8. Az indítványozó az ideiglenes intézkedést tartalmazó végzéssel szemben fellebbezett. A fellebbezési bírósággént eljáró Fővárosi Ítéltábla 2020. augusztus 10. napján kelt 8.Pkf.25.631/2020/3. ügyiratszámú végzésében (I/3. számú mellékletként csatolva) az ideiglenes intézkedést fenntartotta, az jelenleg is hatályban van.

1.1.2 A szóvédjegyek törlése iránti eljárás és az alapügy felfüggesztése

9. Indítványozó 2021 januárjában a [REDACTED] szóvédjegyek 12., 16., 21., 25., 35., 39., 41. és 43. osztályokba tartozó áruk és szolgáltatások tekintetében használat hiánya miatti megszűnés megállapítása iránti eljárást indított a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (továbbiakban: 'SZTNH').

10. A Fővárosi Törvényszék az alapügyet 2021. február 10. napján tartott perfelvételi tárgyaláson a 3.P.21.796/2020/21. ügyiratszámú tárgyalási jegyzőkönyvben **(I/4. számú mellékletként csatolva)** foglaltak szerint felfüggesztette a per alapjául szolgáló védjegyek törlése iránti eljárás jogerős befejezéséig. Az SZTNH előtt folyamatban lévő védjegy törlése iránti eljárások befejeződtek, azonban az SZTNH határozataival szemben mindkét fél közigazgatási peres eljárások indultak.

1.2 Az ideiglenes intézkedés végrehajtása iránti nemperes eljárás

11. Bár az Indítványozó az Ideiglenes Intézkedésben foglalt tartózkodási kötelezettségét annak jogerőre emelkedése óta és folyamatosan teljesíti, a [REDACTED] 2021. július 29. napján az ideiglenes intézkedés végrehajtásának közvetlen elrendelése iránti kérelmet nyújtott be a Fővárosi Törvényszékre, melyben azt állította, hogy a kötelezett „a [REDACTED] megjelölést légitársasági szolgáltatások nyújtása körében továbbra is használja”.

1.2.1 Az ideiglenes intézkedés végrehajtásának elrendelése

12. A Fővárosi Törvényszék 0100-3.Vh.400.372/2021/3. számú nemperes eljárásban, az Indítványozó bevonása és értesítése nélkül meghozott végzésével („**Végrehajtást Elrendelő Végzés**” - **I/5. számú mellékletként csatolva**) 2021. szeptember 6. napján elrendelte az ideiglenes intézkedés végrehajtását.

1.2.2 Az ideiglenes intézkedés végrehajtásának fogatosítása

13. Az ideiglenes intézkedés fogatosítása során a végrehajtó, illetve az illetékes bíróságok a következő eljárási cselekményeket végezték, illetve döntéseket hoztak:

- (i) 2021. december 6. napján került sor az első helyszíni ellenőrzésre a [REDACTED]. Az első helyszíni Ellenőrzés során [REDACTED] végrehajtó az Ideiglenes Intézkedés megsértését nem állapította meg.

Az XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 0105-9.Vh.1228/2021/4. számú végzésében foglaltak szerint ugyanakkor a [REDACTED] által lefolytatott eljárás hatálytalan volt, mivel [REDACTED] végrehajtó helyettesítésére a Magyar Bírósági Végrehajtói Kamara 2021. december 6. napjától már [REDACTED] önálló bírósági végrehajtót jelölt ki.

- (ii) 2022. január 14. napján került sor a második helyszíni ellenőrzésre. A helyszíni ellenőrzés során a végrehajtó megállapította, hogy **a kötelezett nem sértette meg az Ideiglenes Intézkedést**, amit jegyzőkönyvben is rögzített.

A Végrehajtó 2022. január 14. napján végrehajtott helyszíni ellenőrzés során nyújtotta át az Indítványozó részére a végrehajtási lapot

A Fővárosi Törvényszék 67.Pkf.632.189/2022/3. számú végzésével a helyszíni ellenőrzés megismétlésére kötelezte a végrehajtót. A Fővárosi Törvényszék szerint erre azért volt szükség, mert a második helyszíni ellenőrzés során a végrehajtónak kellett volna gondoskodnia a részvételi szándékát kifejező végrehajtást kérő – azaz a [REDACTED] számára a [REDACTED] termináljába való belépéshez szükséges belépési engedély igényléséről.

14. A Végrehajtó 2022. augusztus 18. napján kelt, a végrehajtás fogatosítását ellenőrző Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság által 2022. augusztus 19. napján nyilvántartásban vett 079.V1983/2021/78. számú előterjesztésében arról tájékoztatta a bíróságot, hogy a

harmadik helyszíni eljárás időpontját 2022. augusztus 26. napjára tűzte ki **(I/6. számú mellékletként csatolva)**. E betérjesztésében a végrehajtó kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy:

„Tájékoztatásul csatolt jegyzőkönyvemben tekintettel voltam a Fővárosi Törvényszék jogerős végzésére is, a végrehajtást kérő jogi képviselőjének a részvételét biztosítom az eljáráson, a Vht. és a légi közlekedésről szóló törvény rendelkezéseit együttesen figyelembe véve fogom az eljárást lefolytatni. Az ellenőrzés időpontjáról a kötelezettet előzetesen nem értesítettem.”

15. A 2022. augusztus 18. napján kelt betérjesztéshez csatolt 2022. augusztus 4. napján kelt jegyzőkönyv szerint a végrehajtást kérőt tájékoztatta a megismételt helyszíni eljárás időpontjáról. A betérjesztést sem a végrehajtó, sem a foganatosító bíróság nem kézbesítette az Indítványozó részére a következő bekezdés szerinti Helyszíni Ellenőrzést megelőzően
16. 2022. augusztus 26. napján került sor a harmadik Helyszíni Ellenőrzésre („**Helyszíni Ellenőrzés**”), amely során a végrehajtó a [REDACTED] jogi képviselőinek jelenlétében, az Indítványozó jogi képviselőinek távollétében pedig a következő eljárási cselekményeket hajtott végre:
 - (i) a helyszínen – a [REDACTED] – az Indítványozó által üzemeltetett légijáratok fedélzetén végzett ellenőrzést;
 - (ii) jegyzőkönyvet vett fel a helyszíni ellenőrzésről; és
 - (ii) fényképfelvételeket készített a helyszíni ellenőrzésről.
17. A végrehajtó a harmadik Helyszíni Ellenőrzésre során készített 079.V.1983/2021/96. számú jegyzőkönyvet és fényképfelvételeket 2022. augusztus 29. napján megküldte a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság részére **(I/7. számú mellékletként csatolva)**.
18. A Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság a kizárólag a harmadik Helyszíni Ellenőrzés során felvett jegyzőkönyv és fényképfelvételek alapján hat nappal később 2022. szeptember 5. napján kelt elsőfokú végzésében **(I/8. számú mellékletként csatolva)** arra a következtetésre jutott, hogy a kötelezett nem tett eleget az Ideiglenes Intézkedésben foglalt tartózkodási kötelezettségeinek.
19. A harmadik Helyszíni Ellenőrzés eredménye alapján a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság az elsőfokú végzésben **(I/8. számú mellékletként csatolva)** kötelezettet 50.450.000,- forint összegű pénzbíróság megfizetésére kötelezte a Vht. 184/A. § (2) és (6) bekezdései alapján a végrehajtható okirat kézbesítésétől számított 3. naptól – 2022. január 18. – a döntéshozatal napjáig 2022. szeptember 5. napjáig, azaz összesen 229 nap vonatkozásában és az alábbi számítási mód szerint:

A bíróság rögzíti, hogy a teljesítés utolsó napja 2022. január 17. hétfő volt. A végrehajtandó határozat szerint az eltelt időre tekintettel sávosan emelkedő pénzbírság mértékét a bíróság az alábbiak szerint határozta meg.

A pénzbírsággal érintett időszak	A pénzbírság napi összege	A napok száma	A pénzbírság összege
2022. január 18. - 2022. február 15.	50.000.-	28 nap	1.400.000.- Ft
2022. február 16. - 2022. március 15.	100.000.-	28 nap	2.800.000.- Ft
2022. március 16. - 2022. április 15.	150.000.-	31 nap	4.650.000.- Ft
2022. április 16. - 2022. május 15.	200.000.-	30 nap	6.000.000.- Ft
2022. május 16. - 2022. június 15.	250.000.-	31 nap	7.750.000.- Ft
2022. június 16. - 2022. július 15.	300.000.-	30 nap	9.000.000.- Ft
2022. július 16. - 2022. augusztus 15.	350.000.-	31 nap	10.850.000.- Ft
2022. augusztus 16. - 2022. szeptember 05.	400.000.-	20 nap	8.000.000.- Ft
Összesen			50.450.000.- Ft

1.2.3 A végrehajtás megszüntetése iránti per és az ideiglenes intézkedés végrehajtás foganatosításának felfüggesztése

20. Indítványozó időközben a Pp. XL. Fejezet 140. 'Végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránt indított per' alcím szerint az Ideiglenes Intézkedés végrehajtásának megszüntetése iránti pert indított a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 2022. június 14. napján, amely keretében kérte az ideiglenes intézkedés végrehajtásának felfüggesztését is.
21. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2022. szeptember 2. napján kelt 27.G.301.233/2022/15. ügyiratszámú bírósági meghagyással megszüntette a végrehajtási eljárást arra tekintettel, hogy a [REDAKT] enkérelmét elmulasztotta előterjeszteni 2022. augusztus 19. napjáig. A [REDAKT] 2022. szeptember 20. napján előterjesztett bírósági meghagyással szembeni ellentmondása következtében azonban a bírósági meghagyás hatályát veszítette és következésképpen az ideiglenes intézkedés végrehajtásának megszüntetése iránti per 27.G.301.233/2022. ügyszámon jelenleg is folyamatban van a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt.
22. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2022. augusztus 2. napján kelt 27.G.301.233/2022/7. ügyiratszámú végzésében elutasította Indítványozónak az ideiglenes intézkedés végrehajtásának felfüggesztése iránti kérelmét **(I/9. számú mellékletként csatolva)**. Indítványozó e végzéssel szemben 2022. augusztus 18. napján fellebbezett a Fővárosi Törvényszék előtt, amely fellebbezés eredményeként a Fővárosi Törvényszék 2022. november 9. napján kelt 117. Pkf. 634.754/2022/3. ügyiratszámú végzésével megváltoztatta és 079.V.1983/2021. szám alatt folyó végrehajtást a végrehajtás megszüntetése iránti per jogerős befejezéséig felfüggesztette **(I/10. számú mellékletként csatolva)**.
23. Lényeges, hogy amennyiben a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2022. augusztus 2. napján kelt végzésében helyesen ítélte volna meg Indítványozó végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet – és azt nem utóbb a Fővárosi Törvényszéknek kellett volna megváltoztatnia –, úgy a jelen alkotmányjogi panasszal érintett első és másodfokú végzésekre – illetőleg az azok alapjául szolgáló végrehajtási cselekményekre sor sem kerülhetett volna, hiszen az Ideiglenes Intézkedés felfüggesztésére már ezen eljárási cselekmények megszületését megelőzően került volna sor.
24. A végrehajtás megszüntetése iránti perben a Pesti Központi Kerületi Bíróság 27.G.301957/2022/47. ügyiratszámú 2023. július 11. napján kelt, nem jogerős elsőfokú

ítéletében (I/[11]. számú mellékletként csatolva) a végrehajtás megszüntetése iránti indítványozói kereset elutasítása mellett rögzítette a bíróság, hogy a Helyszíni Ellenőrzés során rögzített három körülmény közül kettő nem minősül az Ideiglenes Intézkedés megsértésnek, így : a személyzet ruháján lévő feliratok letakarása, és a mobilapplikáción valamint a honlapon szereplő [REDACTED] megjelölés nem sértik a az Ideiglenes Intézkedést.¹ A bíróság indokolása szerint a Helyszíni Ellenőrzés során megállapított három körülmény közül csupán egy minősül az Ideiglenes Intézkedés megsértésének, hogy a [REDACTED] felirat [REDACTED] megjelenik²

25. A végrehajtás megszüntetése iránti per – mindkét fél fellebbezése folytán – a Fővárosi Törvényszék előtt másodfokon van folyamatban.

1.3 Az ideiglenes intézkedés végrehajtásának foganatosításával szembeni jogorvoslati eljárások

26. A fenti 13-19 pontokban ismertetett, végrehajtói cselekménnyel és az az alapján pénzbírság fizetésében marasztaló elsőfokú végzéssel szemben felperes jogorvoslattal élt.

1.3.1 A Helyszíni Ellenőrzéssel szembeni kifogás és jogorvoslati eljárás

27. A harmadik Helyszíni Ellenőrzéssel szemben Indítványozó 2022. szeptember 12-én az irányadó 15 napos határidőn belül kifogást terjesztett elő („Kifogás” - (I/12. számú mellékletként csatolva)) arra tekintettel, hogy a végrehajtó előzetesen nem értesítette sem az Indítványozót, sem jogi képviselőit a helyszíni ellenőrzés időpontjáról és hivatkozott a Vht. 9. §-ra, Vht. 173. §-ra és Pp. 110. §-ra, amelyek együttes olvasata esetén a peres eljárásokra irányadó szabályok megfelelő alkalmazásával az indítványozó előzetes értesítéshez való jogát támasztották alá.³ Indítványozó továbbá hivatkozott a tisztességes eljáráshoz való jog és fegyverek egyenlősége elvének megsértésére:

„A kötelezett álláspontját summázva előadta, hogy a végrehajtó a helyszíni eljárási cselekmény során megsértette a feltétel nélküli tájékoztatási kötelezettségét, a kötelezettnek a végrehajtási cselekményen való részvételi jogát és egyúttal a tisztességes eljárás alapelvét, valamint a fegyverek

¹ I/11 számú melléklet 49. és 53-57. bekezdés (ruházaton letakart [REDACTED] at) és 64. Bekezdés (a mobilapplikáción valamint a honlapon szereplő [REDACTED] megjelölés)

² I/11. számú melléklet 49-52. bekezdés

³ Elsőfokú Végzés, 4. oldal: „A kifogás keretében kérte megállapítani, hogy a végrehajtó lényegesen megsértette a végrehajtási eljárás szabályait, valamint a kötelezett jogait és jogos érdekeit azzal, hogy előzetesen nem értesítette a kötelezettet a 2022. augusztus 26. napján foganatosított helyszíni ellenőrzés időpontjáról, megakadályozva ezzel a kötelezett részvételét a helyszíni ellenőrzésen. Kérte hogy a bíróság helyezze hatályon kívül a helyszíni ellenőrzést a végrehajtónak a helyszíni ellenőrzésről készült jegyzőkönyvben foglalt megállapításaival együtt, továbbá kérte, hogy a bíróság utasítsa a végrehajtót a helyszíni ellenőrzés megismétlésére akként, hogy a megismételt helyszíni ellenőrzésen a kötelezett képviselői és részt vehessenek.

[...]

A kötelezett ezt követően hivatkozott arra, hogy a végrehajtási eljárás, beleértve a végrehajtó eljárását is polgári nemperes eljárásnak minősül, amelynek szabályait a Vht. és a Vht. 9.§-a útján alkalmazandó Pp. tartalmazza, a Vht. 226. §-ának (2) bekezdése alapján a végrehajtó eljárása a bíróság eljárásával azonos. A végrehajtási eljárásban a végrehajtást kérő és a kötelezett is egyaránt fél, a Vht. nem tiltja meg a kötelezett végrehajtási cselekményeken való részvételét és a kötelezett előzetes értesítését, így álláspontja szerint ezen kérdéskörre a Pp. szabályai az irányadók. A Pp. 100. §-ának (2) bekezdésében foglalt rendelkezés alapján a bíróság köteles lehetővé tenni, hogy a felek minden, az eljárás során előterjesztett kérelmet, a bírósághoz benyújtott okiratot, bizonyítékot megismerhessenek és azokra nyilatkozhassanak. A Vht. 173. §-ának kommentárja is azt támasztja alá, hogy a kötelezett a helyszíni eljárási cselekményen jelen lehet, és nyilatkozatot tehet. A kommentár szerint a végrehajtó a helyszínen járva jegyzőkönyvbe foglalja a felek nyilatkozatait, majd ezen jegyzőkönyvét és a jogosult közlését (bejelentését) betérjeszti a végrehajtást foganatosító bírósághoz az eljárás további módjának meghatározása céljából. A kötelezett álláspontja szerint a végrehajtó az értesítés elmulasztásával jogszerűtlenül megakadályozta a kötelezett részvételét a helyszíni eljárási cselekményen, megüszítve ezáltal a kötelezett végrehajtási cselekmény alatti joggyakorlását, megszegve a Pp. 110. §-ának (2) bekezdésében foglalt rendelkezést, lényegesen megsértve ezzel a kötelezett jogát és jogos érdekét. A kötelezett kitért arra, hogy az eljárási cselekményeken való részvétel különösen lényeges helyszíni ellenőrzések esetén.”

*egyenlőségének a követelményét. Ezek a jogsértések érdemben befolyásolták a végrehajtási cselekmény kimenetelét és a végrehajtási eljárást.*⁴

28. Az indítványozó kifogását az elsőfokú bíróságként eljáró Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 0105-9.Vh.723/2022/23. ügyiratszámú végzésével **(I/13. számú mellékletként csatolva)** elutasította és a végrehajtó intézkedését hatályában fenntartotta a következő indokolással:

- (i) A Vht. 9. § „*e törvény eltérően nem szabályoz*” kitétel alkalmazásának nincsen helye, mert a Vht. nem tartalmaz a Pp. releváns rendelkezéseitől eltérő szabályt: „*A bíróság előrebocsátja, hogy abban a tekintetben osztotta a kötelezett kifogásban kifejtett indokait, hogy a Vht. valóban nem tartalmaz egyértelmű rendelkezést arról, hogy a végrehajtónak a kötelezettet a helyszíni eljárási cselekmény tényéről és időpontjáról értesítenie kellene. Nem osztotta azonban a kötelezett álláspontját a bíróság abban, hogy ennek hiányában a Pp. szabályainak maradéktalan alkalmazására lenne köteles a végrehajtó a Vht. 9.§-ában foglalt utaló szabályra tekintettel.*”⁵
- (ii) A Vht. 9. § „*a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel*” szövegrészből eredően a Pp. előzetes értesítésre vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatók: „*A bíróság előrebocsátja, hogy abban a tekintetben osztotta a kötelezett kifogásban kifejtett indokait, hogy a Vht. valóban nem tartalmaz egyértelmű rendelkezést arról, hogy a végrehajtónak a kötelezettet a helyszíni eljárási cselekmény tényéről és időpontjáról értesítenie kellene. Nem osztotta azonban a kötelezett álláspontját a bíróság abban, hogy ennek hiányában a Pp. szabályainak maradéktalan alkalmazására lenne köteles a végrehajtó a Vht. 9.§-ában foglalt utaló szabályra tekintettel.*”⁶
- (iii) A nemperes eljárás sajátosságait az Elsőfokú Végzés a következők szerint állapította meg:
- (a) Az eljárás sajátosságait a korábban hivatkozott BDT és AB határozat valamint kommentár szöveg alapján állapítja meg: „**A bíróság a fentiekben hivatkozott BDT., AB határozat és Kommentárból idézett megállapításokat is alapul véve** rámutat arra, hogy Vht. olyan nemperes eljárás, amelyben a Pp. szabályai kizárólag szubszidiárius jelleggel alkalmazhatóak”⁷

Az Elsőfokú Végzés az eljárás sajátosságait a következő forrásokra támaszkodva állapította meg:

- Az Alkotmánybíróság 46/1991. (IX. 10.) AB határozatára⁸

⁴ Elsőfokú Végzés, 6. oldal

⁵ Elsőfokú Végzés, 11. oldal

⁶ Elsőfokú Végzés 11. oldal

⁷ Elsőfokú Végzés 11. oldal

⁸ Elsőfokú Végzés, 10. Oldal: „Az Alkotmánybíróság egy, a kérdéskört érintő ügyben deklarálta, hogy a bírósági határozatoktiszteltetben tartása, a jogerős bírósági döntések teljesítése - akár jogszerű kényszerítés árán is - a jogállamisággal kapcsolatos alkotmányos értékekhez tartozik. Ha ugyanis a végrehajtási rendszer gyenge és könnyen kijátszható, ez óhatatlanul a bírósági határozatok lebecsüléséhez, jogbizonytalansághoz, a jogtudat romlásához, a jogállamiság sérelméhez vezet. Az ilyen veszély leküzdése nyilvánvalóan mind állampolgári, társadalmi, mind pedig állami szempontból alkotmányos érdek. Az alkotmányos rend védelme a végrehajtási eljárás e fázisában éppen a jogszerű kényszerintézkedések hatékony alkalmazásával érvényesül. Egy fontos, elméleti és gyakorlati szinten a kényszer legalizáló további megállapítás: a végrehajtási eljárásban már nem a mindenkit megillető alkotmányos személyi jogokat kell elvont módon védeni, hanem az „ártatlanságában” a megelőző eljárás során megcáfolt jogsértővel szemben kell konkrét törvényes kényszerítő eszközöket alkalmazni. [46/1991.(IX. 10.) AB határozat]”

- A Fővárosi Ítéltábla BDT2012.2717. számú elvi döntésére⁹
- Nagykommentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez, szerkesztette: Lukács Tamás / Martonovics Bernadett / Schadl György¹⁰

- (b) Elsőfokú végzés elismeri, hogy a fegyverek egyenlősége elvének és a jogbiztonság elvének érvényesülnie kell: „*A hivatkozott utaló szabály alapján tehát a Pp. rendelkezéseinek az alkalmazhatósága korlátozottan, mégpedig a végrehajtás céljának az elsődlegessége korlátja között, a sajátosságok miatt indokolt eltérésekkel alkalmazható, amely sajátosságból eredő eltérések az adott ügy atipikus jellegéből is adódhatnak. A Vht. expressis verbis kimondott szabályaiban is, az eljárás kontradiktórius voltát tekintve is mutatkoznak eltérések a peres eljáráshoz képest, a fegyverek egyenlőségének az elve is csak a végrehajtás fundamentális céljának a szűrőjén keresztül érvényesülhet, ugyanakkor a fentiekben deklarált elvi megállapítások korlátjaként a jogbiztonság elvének is szükséges érvényesülnie.*”¹¹
- (c) A végrehajtás elsődleges céljaként a végrehajtást kérőnek a követelése (alanyi jogának) végrehajtás útján történő kielégítése elsődlegességét azonosítja: „*A végrehajtás általános célja a végrehajtható okiratba foglalt kötelezettség teljesítésének akár állami kényszer alkalmazásával történő érvényre juttatása. Ennek a célnak a megvalósulását hivatott például támogatni az a rendelkezés, hogy a pénzkövetelés elrendeléséről szóló végrehajtható okirat adós részére történő kézbesítése csak késedelmesen történhet meg, akkor, amikor a végrehajtó az adós vagyontárgyainak lefoglalása iránt a Vht.-ban foglalt intézkedéseket megtette. Ennek célja egyértelműen az, hogy az adós a vagyontárgyai biztosította fedezetet ne tudja elvonni a végrehajtás alól. A végrehajtási eljárás Vht.-ben foglalt szabályrendszerét ugyanis a végrehajtást kérőnek a követelése (alanyi jogának) végrehajtás útján történő kielégítése elsődlegességének az elve hatja át.*”¹²
- (d) Az Elsőfokú Végzés elismeri, hogy a kötelezett (a jelen eljárás Indítványozója) jogosult résztvenni a helyszíni ellenőrzésen: „*A Vht. valóban nem zárja ki a kötelezettnek (adósnak) a helyszíni eljáráson történő részvételét, azonban nem is teszi azt szükségszerűen kötelezővé.*”¹³

⁹ Elsőfokú Végzés, 10. oldal „A bírósági végrehajtási eljárás önálló, a Vht.-ban szabályozott nemperes eljárás, amelyben a közhatalom a bírósági határozatok teljesítésének állami kényszer útján szerez érvényt. (BDT2012.2717.)”

¹⁰ Elsőfokú Végzés, 10. oldal „Többen sérelmezték, hogy a kényszer szükségességének kritériuma nem szerepel a Vht. 5. § (1) bekezdésében. Ez azonban nem jogalkotói mulasztás, és legfőképpen nem lehet úgy értelmezni, hogy szükségtelen kényszert biztosítana a Vht. Alkalmazása esetén a kényszer, illetve annak bármilyen formája szükségképpen érinti valamelyik, az Alaptörvényben biztosított jogot. Tipikusan a tulajdonhoz való jogot, de a végrehajtó helyszíni eljárása érinti a magán-, családi élet és otthon tisztelgésben tartását, illetve az egyes konkrét végrehajtások egyéb alkotmányos jogokat is érinthetnek (például a lakhatás joga). Azonban valamennyi magyar jogszabályt, így a Vht.-t is, az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezni, az Alaptörvény konkrét rendelkezéseit pedig egyértelműen figyelembe kell venni a jogszabályok alkalmazása során. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése kimondja, hogy alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. A Vht. 5. § (1) bekezdése esetében a más alapvető jog érvényesülése a végrehajtást kérő joga az állam kompetens szervei által jogosnak minősített követeléséhez. Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezése tartalmazza a szükségesség kritériumát, így az megismételhető lehetne a fontosságára figyelemmel a Vht.-ban, de konkrét kimondása nélkül is irányadó a kényszer vonatkozásában. (Nagykommentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez, szerkesztette: Lukács Tamás / Martonovics Bernadett / Schadl György; a továbbiakban: Kommentár).

¹¹ Elsőfokú Végzés 11. oldal

¹² Elsőfokú Végzés, 11. oldal

¹³ Elsőfokú Végzés, 12. oldal

- (e) Ugyanakkor az Elsőfokú Végzés úgy tartja, hogy az eljárás sajátosságaira tekintettel a kötelezettnek a helyszíni ellenőrzésről történő előzetes tájékoztatása annak célját megakadályozhatja, mert úgy nem feltétlenül van mód a „minél objektívebb ellenőrizhetőségre”, mert álláspontja szerint a kötelezett olyan magatartást is kifejthet, amely a teljesítés ellenőrzésének az eredményre is kihatással lehet: „A jelen végrehajtási ügy atipikus voltából adódóan a helyszíni ellenőrzés lefolytatásának alapvető célja a végrehajtást kérő alanyi joga érvényesülésének elsődlegessége keretein belül a kötelezett magatartásának az ellenőrzése, amelynek *conditio sine qua non*-ja a kötelezett magatartásának – jelen ügyben meghatározott magatartástól való tartózkodásának – minél objektívebb ellenőrizhetősége. A jelen végrehajtási eljárás alapját képező kötelezettség objektív ellenőrizhetőségének nehézségét jelenti az, hogy a kötelezettség bizonyos magatartásoktól (tevékenységektől) való tartózkodás formájában jelenik meg, és az ellenőrzés szükségszerűen egy meghatározott időpontban történhet csak. Amennyiben pedig erről a meghatározott időpontról a kötelezettnek tudomása van, akkor akár olyan magatartást is kifejthet, amely a teljesítés ellenőrzésének az eredményre is kihatással lehet.”¹⁴

29. Indítványozó fellebbezése folytán A másodfokú bíróságként eljáró Fővárosi Törvényszék 67.Pkf.630.359/2023/3. számú végzésével (I/14. számú mellékletként csatolva) az Elsőfokú Végzést helybenhagyta és a Kifogást jogerősen elutasította. Indokolásában a következőkre hivatkozott:

- (i) A Jogerős Végzés részben megváltoztatta az Elsőfokú Végzés indokolását, immár arra a hivatkozva, hogy a Vht. 9. § „e törvény eltérően nem szabályoz” szövegrészre tekintettel nincs helye a Pp. rendelkezései alkalmazásának „A végrehajtási eljárásban nem vitásan fél a végrehajtást kérő és az adós/kötelezett, az eljárási jogait a Vht. részletesen szabályozza. A Vht. 38. §-ában „A végrehajtást kérő részvétele az eljárásban” cím alatt rögzíti mindazon szabályokat, amelyek a végrehajtást kérőnek a végrehajtási eljárási cselekményeken való részvételét szabályozzák. A 38. § (2) bekezdése szerint, ha a végrehajtást kérő kívánja, őt a végrehajtási eljárási cselekmények időpontjáról előzetesen értesíteni kell. Ezzel a Vht. szabályozza azt a kérdést, hogy a végrehajtási cselekményekről melyik felet kell előzetesen értesíteni és az kizárólagosan a végrehajtást kérő. [...] Mivel a Vht. speciális szabálya ekként rendezi a felek – azok közül kizárólag a végrehajtást kérő - végrehajtási eljárási cselekménnyel kapcsolatos előzetes értesítését, így a Pp. szabályai a Vht. 9.§-ának utaló rendelkezése folytán e körben nem alkalmazhatóak.”¹⁵
- (ii) Másrészt azonban a Jogerős Végzés helybenhagyta az Elsőfokú Végzésnek az eljárás sajátosságaira vonatkozó megállapítását is: „Ez a szabály a végrehajtási eljárás céljával áll összhangban, ahogy azt az elsőfokú bíróság helytállóan kifejtette.”¹⁶
- (iii) A Jogerős Végzés úgy értékelte, hogy a Pp. 110. § (2) bekezdéséből nem következik az eljárási cselekményről történő értesítés kötelezettsége: „Ugyanakkor arra is rámutat a másodfokú bíróság, hogy a kötelezett által hivatkozott Pp. 110. § (2) bekezdéséből – amely az eljárás során előterjesztett kérelmek, bizonyítékok megismerésére és arra való nyilatkozattételre vonatkozó szabály – még

¹⁴ Elsőfokú Végzés, 12. oldal

¹⁵ Jogerős végzés, 8. oldal, utolsó előtti bekezdés

¹⁶ Jogerős végzés, 8. oldal, utolsó előtti bekezdés

alkalmazhatósága esetén sem következne a kötelezett értesítésének kötelezettsége a végrehajtási cselekmény tekintetében.¹⁷

(iii) A Jogerős Végzés megerősítette, hogy Indítványozó jogosult a helyszíni ellenőrzésen részt venni, azonban a jogszabályi rendelkezés erről történő előzetes értesítésre vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz: „A kötelezett által ugyancsak hivatkozott Vht. 173. §-a nem tartalmaz értesítési kötelezettséget. Abból, hogy a kommentár szerint a végrehajtó a helyszínen járva jegyzőkönyvbe foglalja a látottakat, illetőleg a felek nyilatkozatát, csupán az következik, hogy a kötelezett a helyszíni cselekményen jelen lehet és jelenlevő félként nyilatkozatot tehet. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a helyszíni cselekményről előzetesen értesíteni kell.”¹⁸

(iv) A Jogerős Végzés úgy foglalt állást, hogy a végrehajtó korábbi helyszíni ellenőrzések időpontjáról tájékoztatta Indítványozót, de ez pusztán eshetőleges, ilyen kötelezettsége a végrehajtónak nem volt: „Az a körülmény pedig, hogy a korábbi helyszíni eljárási cselekményről a kötelezettet a végrehajtó értesítette, nem jelenti azt, hogy értesítési kötelezettsége állna fenn.”¹⁹

30. Az első és másodfokú végzések tehát a vonatkozó szabályrendszert akként értékelték, hogy e szabályoknak megfelelő eljárás az, ha az Indítványozót a helyszíni cselekmény időpontjáról előzetesen nem értesítik, ilyen értesítési kötelezettség a bíróságok szerint nem következik a Vht. és a Pp. szabályaiból.

1.3.2 A XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság pénzbírság megállapítására vonatkozó végzésével szembeni jogorvoslati eljárás

31. A Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság Elsőfokú Végzésével szemben a kötelezett fellebbezést terjesztett elő 2022. október 6. napján.

32. A kötelezett fellebbezését a Fővárosi Törvényszék 67.Pkf.630.358/2023/3. számú Jogerős Végzésében **(I/15. számú mellékletként csatolva)** megalapozatlannak találta, helyben hagyva az Elsőfokú Végzést és megváltoztatva a pénzbírság összegét.

33. A Fővárosi Törvényszék az alábbi indokokra alapozta döntését az Ideiglenes Intézkedésben megállapított tartózkodási kötelezettség teljesítésének elmaradása vonatkozásában:

(i) A harmadik Helyszíni Ellenőrzés jogszerűen zajlott, melyet a Fővárosi Törvényszék 67.Pkf.630.359/2023/3. számú végzésében jogerősen megállapított. Így e körben a Fővárosi Törvényszék a harmadik Helyszíni Ellenőrzés jogszerűségét nem vizsgálta.

(ii) A [REDACTED] applikáción található [REDACTED] megjelölésen szintén sértik a ideiglenes intézkedésben foglaltakat, mivel a Fővárosi Törvényszék szerint a kötelezett „ezen honlapon és applikáción keresztül értékesíti repülőjegyeit”.²⁰

(iii) A kötelezett személyzetének egyenruháján található [REDACTED] elzás eltakarása nem megfelelő, mert „azáltal nem valósul meg az ideiglenes intézkedés célja”.²¹

(iv) A harmadik Helyszíni Ellenőrzés során a végrehajtó által lefotózott, a kötelezett személyzetének munkavégzéséhez szükséges azonosító kártyáin, az ún. [REDACTED] [REDACTED] található [REDACTED] megjelölés „közelről, olvasható formában jelenik meg az

¹⁷ Jogerős végzés, 8-9. oldalak, utolsó bekezdés

¹⁸ Jogerős végzés, 9. oldal, első bekezdés

¹⁹ Jogerős végzés, 9. oldal, első bekezdés

²⁰ Jogerős Végzés, 8. oldal, 3. bekezdés.

²¹ Jogerős Végzés, 8. oldal, 2. bekezdés

utazóközönség számára, így az ideiglenes intézkedésben tilalmazott magatartást megvalósítja”.²²

34. Végül a Fővárosi Törvényszék úgy foglalt állást, hogy a végrehajtást foganatosító bíróság által megállapított bírság nem csupán az ellenőrzés napjára állapítható meg, hanem a végrehajtható okirat kézbesítésétől számított 3. naptól – 2022. január 18. – a döntéshozatal napjáig 2022. szeptember 5. napjáig.²³

A megállapított bírság összegét mindkét fél támadta a fellebbezésében.

A kötelezett alaptalanul hivatkozott arra, hogy a bírság csupán az ellenőrzés napjára vonatkozóan állapítható meg. A Vht. 184/A. § (2) bekezdése egyértelműen rendelkezik arról, hogy a kötelezett a pénzbírságot a teljesítési határidő lejártától a meghatározott cselekmény teljesítésének igazolásáig, illetve a meghatározott cselekmény kikényszerítéséig eltelt időszakra köteles megfizetni.

Ugyanakkor alappal hivatkozott a végrehajtást kérő a fellebbezésében arra, hogy a végrehajtás elrendeléséről szóló 0100-3/Vh.400372/2021/3. sorszámú végzésében a Fővárosi Törvényszék a Vht. 184/A. § (2) bekezdése szerint úgy határozta meg a pénzbírság számítását, hogy a pénzbírság napi összege a teljesítési határidő lejártát követő harmincadik napon és azt követően minden hónapban az előző tárgydíszak szerinti összeg kétszeresére emelkedik. Ehhez képest az elsőfokú bíróság a pénzbírság összegét 2022. március 16-tól helytelenül számította, mivel nem alkalmazta az előző tárgydíszak szerinti összeg kétszeresére emelkedést. A végrehajtást kérő által helyesen számított bírság összege így az alábbiak szerint 322.400.000 Ft.

A pénzbírsággal érintett időszak	A pénzbírság napi összege	A napok száma	A pénzbírság összege (Ft)
2022. január 18.- 2022. február 15.	50.000	28	1.400.000
2022. február 16.- 2022. március 15.	100.000	28	2.800.000
2022. március 16.- 2022. április 15.	200.000	31	6.200.000
2022. április 16.- 2022. május 15.	400.000	30	12.000.000
2022. május 16.- 2022. június 15.	800.000	31	24.800.000
2022. június 16.- 2022. július 15.	1.600.000	30	48.000.000
2022. július 16.- 2022. augusztus 15.	3.200.000	31	99.200.000
2022. augusztus 16.- 2022. szeptember 5.	6.400.000	20	128.000.000
Összesen:			322.400.000

35. Jelezzük, hogy az ideiglenes intézkedés teljesítésével kapcsolatban pénzbírságot kiszabó elsőfokú és jogerős végzésekkel szemben Indítványozó egyidejűleg külön alkotmányjogi panaszt terjeszt elő.

²² Jogerős Végzés, 8. oldal, 2. bekezdés.

²³ Jogerős Végzés, 9. oldal, 3. bekezdés

2. A BEFOGADHATÓSÁG FELTÉTELEI TELJESÜLNEK

36. Indítványozó az alábbi 38-65. pontokban igazolja, hogy Alaptörvény 24. Cikk (2) bekezdés c) pontja és Abtv. 26. § (1) bekezdése és az Alaptörvény 24. Cikk (2) bekezdés c) pontja és Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panasz tekintetében is fennállnak a befogadhatóság feltételei.

37. Azonban kérjük a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy amennyiben saját vizsgálata alapján a befogadhatóság valamely feltételének hiányosságára tekintettel valamely alkotmányjogi panasz tekintetében nem tudna eljárni, úgy az Abtv. 28. § (1) bekezdése szerint szíveskedjék lefolytatni a másik alkotmányjogi panasz befogadhatósága esetén.

2.1 Az Abtv. 26. § (1) és 27. § (1) bekezdés szerinti érintettségi feltétel teljesül

38. Az Indítványozó Abtv. 26. § (1) és Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti érintettségi feltételnek megfelel.

39. Az Abtv. 26. § (1) és 27. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság eljárása akkor kezdeményezhető, ha az indítványozó az egyedi ügyben érintett.

40. Az Abtv. 27. § (2) alapján jogállástól függetlenül érintett az a személy vagy szervezet, aki/amely a bírósági eljárásban fél volt.

41. Indítványozó közvetlen érintettségét igazolja, hogy az alkotmányjogi panasz által érintett ideiglenes intézkedés végrehajtás elrendelése és foganatosítása iránti nemperes eljárásban, valamint a Fővárosi Törvényszék és XVIII. és XIX. Budapesti Kerületi Bíróság előtti a Jogerős Végzéssel és Elsőfokú Végzéssel lezáródó eljárásokban félként, azaz kötelezettként vett részt.

2.2 Az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pont és 27. § (1) bekezdés (a) pont szerinti feltétel teljesülése

42. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pont, illetőleg az Abtv. 27. § (1) bekezdés (a) pont azt követeli meg, hogy a bírósági döntés Alaptörvényben biztosított jog sérelmét eredményezze.

43. Indítványozó fenti határozott kérelme és annak alábbi indokolása értelmében Indítványozónak az Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes eljáráshoz való joga, azon belül is a bírósághoz és a fegyverek egyenlőségéhez való joga sérült, amellyel e befogadhatósági feltételnek is eleget tesz a jelen alkotmányjogi panasz.

2.3 Az Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pont és 27. § (1) bekezdés (b) pont szerinti feltétel teljesülése

44. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pont és 27. § (1) (b) pont szerinti jogorvoslathoz való jog kimerítése vonatkozásban a Fővárosi Törvényszék előtt lefolytatott, Jogerős Végzés meghozatalával lezárult másodfokú eljárással Indítványozó kimerítette a jogorvoslati lehetőségeit a végrehajtott kifogásolt intézkedéseivel szemben.

45. Továbbá az Ügyrend 32. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a jogorvoslati lehetőség kimerítése nem vonatkozik a felülvizsgálatra, mint rendkívüli jogorvoslat igénybevételére, ezért Indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.

2.4 Az Abtv. 29. § szerinti feltételek teljesülése

46. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasszal szemben vagylagos feltételt támaszt, a befogadáshoz vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségre van szükség.

47. Az alábbiak szerint jelen esetben mindkét feltétel párhuzamosan teljesül.

2.4.1 A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény ellenesség

48. Az Alkotmányjogi panasszal támadott Jogerős Végzés és elsőfokú végzések az Ideiglenes Intézkedés végrehajtás fogatosítása során megvalósult végrehajtói Helyszíni Ellenőrzéssel és annak során felvett Jegyzőkönyvvvel szembeni Indítványozói kifogás elbírálására irányultak.
49. Indítványozó Kifogása arra irányult, hogy a Helyszíni Ellenőrzésre és Jegyzőkönyv felvételére jogszerűtlenül került sor, mert a végrehajtó elmulasztotta Indítványozót előzetesen értesíteni a Helyszíni Ellenőrzés időpontjáról, míg a [REDACTED] részére arról tájékoztatást nyújtott.
50. A bírói döntések egyaránt úgy foglaltak állást, hogy a végrehajtó nem volt köteles előzetesen értesíteni Indítványozót a Helyszíni Ellenőrzés időpontjáról, ezért a Kifogást elutasította az első és másodfokú bíróság is.
51. Indítványozó álláspontja szerint a Helyszíni Ellenőrzés időpontjáról történő előzetes tájékoztatáshoz való joga az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes eljáráshoz való jogból, annak a bírósághoz való részjogosítványából és a fegyverek egyenlőségéhez való részjogosítványából ered, ezért annak megtagadása alaptörvény-ellenes. Figyelemmel arra, hogy a bírói döntések érdemét éppen a Helyszíni Ellenőrzés időpontjáról történő előzetes tájékoztatáshoz való jog hiányának megállapításában áll, így az alaptörvény-ellenesség a bírói döntéseket érdemben befolyásolta.

2.4.2 Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

52. Az Abtv. 27. (1) és Abtv. 26. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszok tekintetében alapvető alkotmányos jelentőségű kérdés, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, illetve annak a bírósághoz forduláshoz, illetve fegyverek egyenlőségéhez való részjogosítványaival összhangban áll-e az olyan jogszabály értelmezés, illetve jogszabályi rendelkezés, amely következtében a kötelezettet egyoldalúan nem értesítik előzetesen a végrehajtás fogatosítása iránti eljárásban a végrehajtó által végzett helyszíni ellenőrzés időpontjáról és ezzel megakadályozzák, hogy eljárási és anyagi jogait ténylegesen és hatékonyan gyakorolhassa.

2.5 Az Abtv. 30. § szerinti feltétel teljesülése – 60 napos határidő

53. Indítványozó 2023. május 26. napján a jelen panasszal is érintett bírói határozatokkal szemben alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
54. Az Alkotmánybíróság indítványozó alkotmányjogi panaszt IV/1270/2023. ügyszámon nyilvántartásba vette és azt 2023. július 4. napján kelt IV/1270-3/2023. ügyiratszámú végzésével visszautasította a folyamatban lévő kúriai felülvizsgálati eljárásra tekintettel („Visszautasító Végzés”).
55. Az Alkotmánybíróság Visszautasító Végzésben rögzítette, hogy az alkotmányjogi panasz ismételt benyújtható a Kúria felülvizsgálati eljárást lezáró határozata esetén:

„Mindazonáltal – az Ügyrend 32. § (4) bekezdése alapján – a Kúria felülvizsgálati eljárást lezáró határozatának kézbesítésétől számított, az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül a sérelmezett döntés ellen ismételt benyújtható alkotmányjogi panasz. Ilyen esetben az alkotmányjogi panaszban sérelmezett bírói döntés mellett a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban hozott határozatát is lehet támadni.”

56. A jelen panasszal érintett bírói határozatokkal szembeni Pfv.II.20.546/2023. úgyszámon folyamatban volt kúriai felülvizsgálati eljárás a Kúria felülvizsgálati kérelmet visszautasító Pfv.II.20.546/2023/5. ügyiratszámú végzésével befejeződött. A Kúria felülvizsgálati kérelmet visszautasító végzését I/[16]. számú mellékletként csatoljuk.

57. A fentiekre tekintettel az Ügyrend 34. § (4) bekezdéssel összhangban, az Abtv. 30. § (1) bekezdés szerinti 60 napos határidő megtartásra került, mivel a Kúria felülvizsgálati kérelmet elutasító végzése 2023. augusztus 7. napján került kézbesítésre az Indítványozó részére.

2.6 Az Abtv. 31. § (1) és (2) bekezdés szerinti feltételek teljesülése

58. Az Abtv. 31. § (1) és (2) bekezdése az alkotmányjogi panasz befogadhatóságával szemben két – az Abtv. 26. § (1) bekezdés és Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti panaszokra vonatkoztatható – eltérő korlátot támaszt *res judicata* jogintézménye alapján. Egyrésztől megköveteli azt, hogy az alkotmánybíróság korábban nem döntött az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról, másrészt azt, hogy az Alkotmánybíróság korábban nem döntött a támadott bírósági döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról.

59. Jelen alkotmányjogi panasz esetében az alábbiak szerint egyik kizáró feltétel sem teljesül.

2.6.1 Az Alkotmánybíróság nem döntött az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról

60. Indítványozó tudomása szerint a Vht. 9. §-nak, 38. § (2) bekezdésének az Alaptörvénnyel való összhangjáról korábban nem döntött.

61. Az Alkotmánybíróság ezen jogszabályi rendelkezéseknek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti bírósághoz és fegyverek egyenlőségéhez való részjogosítványokkal való összhangjáról és ezen alapjogoknak az ideiglenes intézkedés végrehajtásának foganatosítása iránti bírósági nemperes eljárásban történt helyszíni ellenőrzés időpontjáról történő – a kötelezettre is kiterjedő – előzetes értesítés formájában való érvényesüléséről.

62. A megelőzőekre tekintettel Indítványozó tudomása szerint nincsen olyan korábbi érdemi Alkotmánybírósági határozata, amelyben ugyanezen Alaptörvényben biztosított jog, valamint azonos alkotmányjogi összefüggés vonatkozásában döntött volna már a hivatkozott jogszabályi rendelkezésekről.²⁴

63. Megjegyezzük az 3073/2016. (IV. 18) AB határozatra²⁵ hivatkozással, hogy álláspontunk szerint a negyedik Alaptörvény módosításra figyelemmel, amely az Alaptörvény

²⁴ Ld. Az alkotmánybírósági törvény kommentárja (szerk. Zakariás Kinga) (Pázmány Press, Budapest, 2022) (ABTV_komm_vegl.indb (ppke.hu)), 383. oldal

“Az Alkotmánybíróság az Abtv. 31. § (1) bekezdése alapján akkor állapítja meg az ítélt dolog fennállását, ha a korábbi ügyben ugyanazon Alaptörvényben biztosított jog, valamint azonos alkotmányjogi összefüggés vonatkozásában már döntött.

Bár az Abtv. 31. § (1) bekezdése látszólag két különálló feltételtként szabályozza az ugyanazon Alaptörvényben biztosított jog és az azonos alkotmányjogi összefüggés fennállását, azonban ez a két feltétel valójában szorosan összefügg, hiszen a gyakorlatban annak van jelentősége a *res iudicata* szempontjából, hogy az Alkotmány bíróság egy adott alaptörvényi cikket milyen összefüggésben vizsgált már érdemben. Ebből szükségszerűen következik, hogy ugyanazon Alaptörvényben biztosított jog korábbi vizsgálata más alkotmányjogi összefüggésben nem eredményezi ítélt dolog megállapítását. Hasonlóképpen, amennyiben az indítványozó ugyanazon jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést más Alaptörvényben biztosított jog, vagy ugyanazon Alaptörvényben biztosított jog alapján, azonban más alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással támad, az ítélt dolog esete nem áll fenn.”

²⁵ 3073/2016. (IV. 18) AB határozat

Az Abtv. 31. § (1) bekezdése értelmében, ha alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi

Zárórendelkezéseinek 5. pontjában rögzítette a korábbi Alkotmánybírósági határozatok hatályon kívül helyezését a Jogerős Végzés és Elsőfokú Végzés által hivatkozott 46/1991. (IX. 10.) AB határozatban (továbbiakban: **Abh. 1.**) nem tekinthető res judicata-nak amellet, hogy a lenti 3.1.3(b) szakaszban részletezettek szerint az a jelen Panasszal érintett kérdéskörben egyébként sem tartalmaz döntést.

2.6.2 Az Alkotmánybíróság nem döntött az ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról

64. Indítványozó korábban nem terjesztett elő alkotmányjogi panaszt a Jogerős Végzéssel és Elsőfokú Végzéssel szemben, következésképpen az Alkotmánybíróság ezidáig nem döntött az ügyben alkotmányjogi panasz alapján az bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról.

2.7 Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés szerinti határozott és kifejezett kérelem

65. Indítványozó az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének megfelelő határozott és kifejezett kérelmét az jelen alkotmányjogi panasz elején megtette.

összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – nincs helye az alaptörvényellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak, valamint bírói kezdeményezés alaptörvényellenesség megállapítására irányuló vizsgálatának. Tekintettel arra, hogy az Abh.-ban az Alkotmánybíróság az említett jogszabályi rendelkezést nem az Alaptörvénnyel összefüggésben vizsgálta, hanem a rendelkezésnek az Alkotmánnyal való összhangjáról döntött, így res iudicata megállapításának jelen ügyben nincs helye.

3. AZ ALAPTÖRVÉNY 24. CIKK (2) BEKEZDÉS (D) PONTJA ÉS AZ ABTV. 27. §-A SZERINTI ALKOTMÁNYJOGI PANASZ

66. A végrehajtó az ideiglenes intézkedés végrehajtás foganatosítása iránti polgári nemperes eljárásban a fenti 13-19. pontokban ismertetettek szerint a 2022. augusztus 26. napjára kitűzött helyszíni ellenőrzés időpontjáról szándékosan nem tájékoztatta előzetesen az Indítványozót, azaz az ideiglenes intézkedés kötelezettjét, illetve jogi képviselőit.
67. A helyszíni ellenőrzés időpontjáról történő előzetes tájékoztatás elmaradásával az Indítványozó Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való alapjoga sérült, különösen pedig a bírósághoz fordulás joga és a fegyverek egyenlőségének joga.
68. Az Indítványozó alapjogsérelmét a kifogással megindított jogorvoslati eljárásban eljáró első és másodfokú bíróságok nem orvosolták, sőt az alábbiakban foglaltak szerint Indítványozót e jogától – *contra legem* és *contra constitutionem* jogértelmezésükkel – megfosztották.
69. Figyelemmel arra, hogy az alábbi 70-170. pontokban foglaltak szerint a nemperes bírósági eljárásokban – kifejezetten pedig a végrehajtás foganatosítása iránti eljárásban – a kötelezett, mint fél eljárási cselekményekről történő előzetes tájékoztatásának kötelezettsége az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes eljáráshoz való jogából eredeztethető, annak a bíróságok részéről történő megtagadása nem pusztán az adott eljárásra vonatkozó eljárási jogszabályok rendelkezéseinek megsértését, hanem egyúttal az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét is eredményezik.

3.1 Az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes eljáráshoz való jog sérelme

70. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint tisztességes eljáráshoz való jog és annak részjogosítványai – a bírósághoz való jog és a fegyverek egyenlőségéhez való jog – magukban foglalják az ügyiratok időszerű megismerhetőségét azok megfelelő kézbesítése útján, az eljárási cselekmények időpontjáról történő előzetes értesítés követelményét.
71. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes eljáráshoz való jog és annak részjogosítványainak – a bírósághoz fordulás joga, valamint a fegyverek egyenlőségéhez való jog – valamennyi peres és nemperes bírósági eljárásban érvényesülnie kell, így a végrehajtónak a végrehajtás foganatosítása iránti eljárásában is.
72. A végrehajtó és az első és másodfokú bíróság az Indítványozónak a Helyszíni Ellenőrzés időpontjáról történő előzetes értesítés elmulasztásával, illetőleg ezen mulasztással szembeni kifogás elutasításával Indítványozó alapjogát korlátozták, illetve attól megfosztották.

3.1.1 A tisztességes eljáráshoz való jog és részjogosítványainak tartalma

73. A tisztességes eljáráshoz való jog valamennyi bírósági eljárásban érvényesítendő általános alapjog, amelyet az Alkotmánybíróság 3/2021. (I. 7.) AB határozata a következőképpen jellemez:

„[63] A tisztességes eljárás (fair trial) az Alkotmánybíróság szerint „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy

*igazságtalan, avagy nem tisztességes.” [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95]”.*²⁶

74. Az Alkotmánybíróság joggyakorlatában a tisztességes eljáráshoz való jog nem kimerítő részjogosítványainak körét is megállapította, így különösen azok: „a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága (ami nem garantálja a döntés igazságosságát), a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és pártatlanság követelménye, továbbá az észszerű időn belüli elbírálás”.²⁷
75. A tisztességes eljáráshoz való jog továbbá kiegészül a fegyverek egyenlőségének részjogosítványával.²⁸
76. Indítványozó továbbiakban két részjogosítványra, a bírósághoz fordulás jogára és a fegyverek egyenlőségének jogára fókuszál, mert tartalmuk szerint ezek a részjogosítványok szenvedtek sérelmet a panasszal érintett bírósági döntésekben.

(a) A bírósághoz fordulás joga

77. A bírósághoz fordulás jogát az Alkotmánybíróság széleskörűen értelmezi, az nem kizárólag a keresetlevél, hanem a 'fél' minőségnek az egész eljárás során való, mindenkori érvényesülését is jelenti.
78. Így különösen a 24/2018. (XII. 28.) AB határozatban rögzítette, hogy a bírósághoz fordulás joga nem csupán a jogérvényesítés első szakaszához kötődik hanem az egész eljárást végig kíséri és mindenekelőtt a „fél pozícióját biztosítja”, hogy azok alanyai, alakítói és nem tárgyai, „elszemvedői” a bírósági eljárásnak:

[18] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező bírósághoz fordulás joga nem egyszerűen azt jelenti, hogy valaki kérelemmel fordulhat a bírósághoz, és ezzel megindíthatja a bírósági eljárást, ha valamely joga vagy kötelezettsége vitássá válik, hanem hogy a jogvitát a bíróság érdemben bírálja el, és arról érdemben, végrehajtható határozatával, végérvényesen döntsön [3124/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [35]]. A 36/2014. (XII. 18.) AB határozat ezzel összefüggésben visszautalt az 59/1993. (XI. 29.) AB határozatra is, miszerint „[a] bírósághoz való fordulás alapvető joga nemcsak a beadványok előterjesztésének jogára szorítkozik, hanem a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítja a személyeknek. A személyek alanyai, alakítói és nem tárgyai, »elszemvedői« a bírósági eljárásnak. Alkotmányban biztosított joguk van arra, hogy a bíróság az eljárásba vitt jogaikat és kötelezéseiket elbírálja (s ne csak az ezeket tartalmazó beadványról mondjon véleményt), és arra is, hogy lehetőséget kapjanak a bírósági döntés alapjául szolgáló tényállással és jogi kérdésekkel kapcsolatban nyilatkozataik megtételére.” [36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [92]]

79. Az Alkotmánybíróság gyakorlatával összhangban, az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: „EJEB”) joggyakorlata is rögzíti, hogy a bírósághoz fordulás joga nem csupán a kérelem előterjesztésére korlátozódik. A bírósághoz fordulás jogának ezen – az eljárás során

²⁶ 3/2021. (I. 7.) AB határozat

²⁷ 24/2018. (XII. 28.) AB határozat

[17] 2. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének értelmezése során számos, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tartalmát kitöltő ún. részjogosítványt nevesített már. Ezek különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága (ami nem garantálja a döntés igazságosságát), a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és pártatlanság követelménye, továbbá az észszerű időn belüli elbírálás.

²⁸ 3/2021. (I. 7.) AB határozatban

mindvégig érvényesülő – tartalma a félnek, feleknek az eljárás során történő folyamatos tájékoztatása az eljárási cselekményekről:

117. Tágabban értve, a hazai hatóságok felelőssége, hogy kellő körültekintéssel járjanak el annak biztosítása során, hogy a peres felek az őket érintő eljárásokról értesítésre kerüljenek azért, hogy meg tudjanak jelenni és meg tudják védeni magukat; az eljárásokról való tájékoztatást nem lehet kizárólag az ellenérdekű félre bízni (a joggyakorlatot összefoglalóan ld. Schmidt v. Latvia, 2017, §§ 86-90, 92 és 94-95 ; ahol az indítványozót nem értesítették a válási eljárásról és a Bíróság hangsúlyozta, hogy az eljárás tétjére tekintettel, különös figyelemre lett volna szüksége a hatóságok részéről, hogy a bírósághoz fordulás jogának tiszteletben tartását biztosítsák.)²⁹

80. Amint azt az EJEB joggyakorlatát összefoglaló kiadvány is rögzíti – a peres eljárás rendes lefolytatása azt igényli, hogy az eljáró bíróság a rendelkezésre álló iratokat önmagától közölje a felekkel, nem releváns az, hogy a fél kifogásolta-e az iratok közlésének elmaradását vagy akár, hogy a fél esetleg önállóan kezdeményezte-e az akta megtekintését. Továbbá nem elégséges az sem, hogy a félnek lehetősége van a periratok megismerésére és azokról másolatot készíthet, ha nem történik megfelelő kézbesítés.

329. Az indítványozó félnek az eljárásban való rendes részvétele azt követeli meg a bíróságtól, hogy hivatalból közölje azokat az okiratokat, amik rendelkezésére állnak. Nem releváns, hogy az indítványozó nem kifogásolta a közlés hiányát vagy intézkedett maga a periratokhoz való hozzáférés iránt (Kerojärvi v. Finland, 1995, § 42) Az indítványozó pusztán lehetősége a periratok megtekintésére és másolat készítésére önmagában nem kellő biztosíték. (Göç v. Turkey [GC], 2002, § 57)³⁰

81. Az EJEB gyakorlata szerint a bírósághoz fordulás jogának ténylegesnek és hatékonnak kell lennie, amihez az szükséges, hogy félnek tényleges lehetősége legyen élni a jogaival:

„113. A bírósághoz fordulás jogának „ténylegesnek és hatékonnak” kell lennie (Zubac v. Croatia [GC], 2018, §§ 76-79; Bellet v. France, 1995, § 38), tekintettel arra, hogy a demokratikus társadalmakban a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog kiemelt helyet foglal el (Prince Hans-Adam II of Liechtenstein v. Germany [GC], 2001, § 45). Ahhoz, hogy a bírósághoz fordulás joga hatékony legyen, az egyénnek „egyértelmű, tényleges lehetősége kell legyen a jogaival szembeni beavatkozással szemben kifogással élni” Bellet v. France, 1995, § 36; Nunes Dias v. Portugal (dec.), 2003, az idézésre vonatkozó szabályok tekintetében ; Fazliyski v. Bulgaria, 2013, a nemzetbiztonságot is érintő mnkaügyi jogvitában döntő szakértői véleménnyel szembeni bírósági felülvizsgálat igényéről, és a bíró automatikus felfüggesztése

²⁹ European Court of Human Rights – Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights – Right to a fair trial (civil limb) (31 August 2022), page 31, para 117.

117. More broadly, it is the domestic authorities' responsibility to act with the requisite diligence in ensuring that litigants are apprised of proceedings concerning them so that they can appear and defend themselves; notification of proceedings cannot be left entirely at the discretion of the opposing party (for a summary of the case-law, see Schmidt v. Latvia, 2017, §§ 86-90, 92 and 94-95, where the applicant had not been informed of divorce proceedings and the Court emphasised that given what was at stake in the proceedings, special diligence had been required on the authorities' part to ensure that the right of access to a court was respected).

³⁰ European Court of Human Rights – Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights – Right to a fair trial (civil limb) (31 August 2022), page 75, para 329.

329. Proper participation of the appellant party in the proceedings requires the court, of its own motion, to communicate the documents at its disposal. It is not material, therefore, that the applicant did not complain about the non-communication of the relevant documents or took the initiative to access the case file (Kerojärvi v. Finland, 1995, § 42). The mere possibility for the appellant to consult the case file and obtain a copy of it is not, of itself, a sufficient safeguard (Göç v. Turkey [GC], 2002, § 57).

arra tekintettel, hogy az őt hivatalából eltávolító döntéssel szemben fellebbezési jogát gyakorolta, Camelia Bogdan v. Romania, 2020, §§ 75-77), vagy egy egyértelmű és tényleges lehetőség kártérítés igénylésére (Georgel and Georgeta Stoicescu v. Romania, 2011, § 74). Ezt a jogot meg kell különböztetni az Egyezmény 13. cikkelye által biztosított jogtól (X and Others v. Russia, 2020, § 50).³¹

82. Kiemelendő, hogy **a tényleges és hatékony joggyakorláshoz** elsősorban az szükséges, hogy a fél mindenkor **tudomással bírjon az eljárási cselekményekről** és az iratokról, hogy az eljárás során mindenkor gyakorolhassa az őt megillető procedurális és szubsztantív jogokat. **Az értesítés – amely az eljáró bíróságot, illetve adott szakban a végrehajtót terheli – így az előfeltétele a jogok gyakorlásának és ezért kiemelt védelmet kell élveznie.**

(b) A fegyverek egyenlőségéhez való jog

83. Az alkotmánybíróság joggyakorlata a fegyverek egyenlőségét kifejezetten a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványaként nevesíti, így az 3/2021. (I. 7.) AB határozatban:

„Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján meghatározhatók a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmát kitöltő ún. részjogosítványok. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljárásnak az is része, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége {2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [50]}.”

84. A fegyverek egyenlősége a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványaként a következő tartalommal bír:

- (i) Az 3/2021. (I. 7.) AB határozat alapján a fegyverek egyenlőségéhez való jog része a jogi képviselőhöz való jog és a jogi képviselő eljárása.
- (iii) A fegyverek egyenlőségének része a feleknek az eljárási jogaikról, eljárási cselekményekről történő megfelelő értesítés: Így a 19/2019. (V. 14.) AB határozatban az Alkotmánybíróság az érintettek részvételi lehetőségéről szóló Kp. 20. § (4) bekezdés szerinti érintettek értesítésére vonatkozó kötelezettség elmulasztását tekintette a fegyverek egyenlőségének elvével ellentétesnek minősítette.³²

³¹ European Court of Human Rights – Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights – Right to a fair trial (civil limb) (31 August 2022), page 30, para 113.

113. **The right of access to a court must be “practical and effective”** (Zubac v. Croatia [GC], 2018, §§ 76-79; Bellet v. France, 1995, § 38), in view of the prominent place held in a democratic society by the right to a fair trial (Prince Hans-Adam II of Liechtenstein v. Germany [GC], 2001, § 45). **For the right of access to be effective, an individual must “have a clear, practical opportunity to challenge an act that is an interference with his rights”** (Bellet v. France, 1995, § 36; Nunes Dias v. Portugal (dec.), 2003, regarding the rules governing notice to appear; Fazliyski v. Bulgaria, 2013, concerning the lack of judicial review of an expert assessment that was decisive for settling an employment dispute touching on national security; and, regarding the automatic suspension of a judge on account of exercising her right of appeal against a disciplinary decision to remove her from office, Camelia Bogdan v. Romania, 2020, §§ 75-77), or a clear, practical opportunity to claim compensation (Georgel and Georgeta Stoicescu v. Romania, 2011, § 74). This right is to be distinguished from the right guaranteed by Article 13 of the Convention (X and Others v. Russia, 2020, § 50).”

³² 19/2019. (V. 14.) AB határozat

„[42] A Kúria végzése ugyanakkor alátámasztja az indítványozónak azt a kifogását, mely szerint a Kúria nem biztosított számára lehetőséget arra, hogy az ügyben álláspontját kifejtve jognyilatkozatot tegyen vagy más módon részesévé váljék annak az eljárásnak, amelynek eredményeként magatartását jogellenessé nyilvánító, vagyis vele szemben marasztaló határozatot hozott a bíróság.”

[48] A Kúriának a Kp. 20. § (4) bekezdését figyelmen kívül hagyó mulasztása sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való alapjogot (amely alapvetően - fair trial, fairness, due process of law, natural justice - minden jogrendszerben ismert és tisztelt). Erre sem az eljárás szoros határideje, sem más körülmény nem ad

85. Az Alkotmánybíróság gyakorlataival összhangban az EJEB a következő tartalmat tulajdonította a fegyverek egyenlősége elvének:

- (i) Az EJEB joggyakorlatában a **fél vagy jogi képviselője távollétében** végzett eljárási cselekmény sérti a fegyverek egyenlőségéhez való jogot.³³
- (ii) A fegyverek egyenlőségének része, hogy a felek között méltányos egyensúly legyen, valamennyi félnek ésszerű lehetősége legyen ügyének – ideértve a bizonyítékok – előadására, olyan körülmények között, amelyek a másik fél lehetőségeihez képest nem „érdemben hátrányosabbak”.³⁴

E körben az EJEB a következő körülményeket tekinti „érdemi hátrányt” eredményezőnek:

- (a) a fegyverek egyenlőségének elve kiterjed a bírósági iratok közlésére, bár a közlés módját kifejezetten nem határozza meg.³⁵

magyarázatot. Ilyen eljárás legfeljebb akkor fogadható el, ha a bíróság kasszációs döntést hoz, mivel ebben az esetben az ügy visszakerül egy korábbi eljárási szakaszba, amelynek eredményeként új döntést hoznak. A Ve. 231. § (5) bekezdése azonban a kasszációs döntést kifejezetten kizárja, és csak helybenhagyó vagy megváltoztató döntésre jogosítja fel a Kúriát. Megváltoztató döntéshez az érintettek részvételi lehetősége nem kerülhető meg. A perbelépést vagy perbeállítást értelemszerűen a Ve. speciális határidő-szabályait figyelembe véve kell alkalmazni.

³³European Court of Human Rights – Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights – Right to a fair trial (civil limb) (31 August 2022), page 91, para 402.

Egyszerű magyar nyelvű fordítás:

„402. Példák a fegyverek egyenlőségének elvét figyelmen kívül hagyására: ennek az alapelvnek a sérelmét az alábbi esetekben azért állapították meg mert az egyik fél nyilvánvaló hátrányt szenvedett:

[...]

A bíró nem volt hajlandó elhalasztani a tárgyalást annak ellenére, hogy az indítványozót vészhelyzet folytán kórházba vitték és az ügyvédje nem tudta a tárgyaláson képviselni, ezáltal megfosztották az ellenérdekű fél beadványaival szembeni nyilatkozattételhez való jogától (Vardanyan and Nanushyan v. Armenia, 2016, §§ 88-90).

Eredeti angol nyelv:

„402. Examples of failure to observe the equality of arms principle: this principle was found to have been breached in the following cases because one of the parties had been placed at a clear disadvantage:

[...]

The judge refused to adjourn a hearing even though the applicant had been taken to hospital in an emergency and his lawyer had been unable to represent him at the hearing, thus irretrievably depriving him of the right to respond adequately to his opponent’s submissions (Vardanyan and Nanushyan v. Armenia, 2016, §§ 88-90).

³⁴ European Court of Human Rights – Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights – Right to a fair trial (civil limb) (31 August 2022), page 91, para 401.

Egyszerű magyar nyelvű fordítás:

401. Tartalom: A „tiszteletes egyensúly” felek közötti fenntartása. A fegyverek egyenlőségének elve azt követeli meg, hogy a feleknek ésszerű lehetőségük van ügyük előadására – ideértve bizonyítékaikat – olyan körülmények között, amelyek a másik féllel szemben nem jelentenek „jelentős hátrányt” (Kress v. France [GC], 2001, § 72; Regner v. the Czech Republic [GC], 2017, § 146; Dombo Beheer B.V. v. the Netherlands, 1993, § 33).

Eredeti angol nyelv:

„401. Content: maintaining a “fair balance” between the parties. Equality of arms implies that each party must be afforded a reasonable opportunity to present his case – including his evidence – under conditions that do not place him at a “substantial disadvantage” vis-à-vis the other party (Kress v. France [GC], 2001, § 72; Regner v. the Czech Republic [GC], 2017, § 146; Dombo Beheer B.V. v. the Netherlands, 1993, § 33).

³⁵ European Court of Human Rights – Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights – Right to a fair trial (civil limb) (31 August 2022), page 91, para 401

Egyszerű magyar nyelvű fordítás:

„Ez az elv a Szerződő Államok eljárási jogának minden aspektusát lefedi, a bírósági iratok közlésére is alkalmazandó, azonban a 6. cikk (1) bekezdést nem lehet úgy értelmezni, hogy az a kézbesítés bármely módját kötelezően előírná (Avotiņš v. Latvia [GC], 2016, § 119).”

Eredeti angol nyelv:

„This principle, which covers all aspects of procedural law in the Contracting States, is also applicable in the specific sphere of service of judicial documents on the parties, although Article 6 § 1 cannot be interpreted as prescribing a specific form of service of documents (Avotiņš v. Latvia [GC], 2016, § 119).”

- (b) A fegyverek egyenlőségének része, hogy a tárgyalás előtt értesüljön a másik fél vagy a bíróság részére is kiadott iratokról.³⁶ Az eljárás igazságtalanságát vagy méltánytalanságát eredményezi az is, hogy ha iratot kizárólag a bíróság részére küldik meg, azonban azt egyik fél részére sem kézbesítik.³⁷
- (c) Összeegyeztethetetlen a fegyverek egyenlőségével, hogy a bíróság részére egyik fél a másik fél tudomása nélkül terjesszen elő iratot és arra ne legyen lehetősége nyilatkozni, kizárólag a felek diszkréciójába tartozik, hogy valamely beadvány reakcióra érdemes.³⁸

86. A tisztességes eljáráshoz való jognak és részjogosítványainak tartalma elsősorban a peres eljárások keretében kerülnek tárgyalásra, azonban, amint a soron következő fejezetben bemutatjuk ezen alapjognak valamennyi bírósági eljárásban, így a bírósági polgári nemperes eljárásokban is érvényesülniük kell.

87. A fenti megállapítások tehát megfelelően alkalmazandók a polgári nemperes eljárásokban is.

3.1.2 *A tisztességes eljáráshoz való jog a végrehajtás foganatosítása iránti eljárásban is megilleti a feleket*

88. Indítványozó az ideiglenes intézkedés végrehajtásának foganatosítása – mint bírósági polgári nemperes eljárásban – irányadó, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból eredő értesítési szabályokat a következő lépésekben mutatja be:

- (i) A bírósági eljárásokban általánosan biztosított tisztességes eljáráshoz való jog
- (ii) A bírósági polgári peres eljárásokban biztosított értesítési jogról

³⁶ European Court of Human Rights – Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights – Right to a fair trial (civil limb) (31 August 2022), page 83, para 374

Egyszerű magyar nyelvű fordítás: „374. Korlátok: a fegyverek egyenlősége nem hordozza magában a félnek azt a jogát hogy részére, a tárgyalás előtt, olyan beadványt kézbesítsenek, amit a másik fél vagy az előadó bíró vagy a bírói tanács részére nem kézbesítettek (Kress v. France [GC], 2001, § 73).

Eredeti angol nyelv:

„374. Limits: • Equality of arms does not entail a party’s right to have disclosed to him or her, before the hearing, submissions which have not been disclosed to the other party to the proceedings or to the reporting judge or the judges of the trial bench (Kress v. France [GC], 2001, § 73).”

³⁷ European Court of Human Rights – Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights – Right to a fair trial (civil limb) (31 August 2022), page 75, para 329.

Egyszerű magyar nyelvű fordítás:

Azonban, amennyiben a bíróság részére benyújtott iratot egyik fél részére sem kézbesítik, úgy a fegyverek egyenlőségének elve nem sérül (Kress v. France [GC], 2001, § 73), hanem az eljárás tisztességessége szélesebb értelemben sérül ((Nideröst-Huber v. Switzerland, 1997, §§ 23-24; Clinique des Acacias and Others v. France, 2005, §§ 36-37).”

Eredeti angol nyelv:

However, if observations submitted to the court are not communicated to either of the parties there will be no infringement of equality of arms as such (Kress v. France [GC], 2001, § 73), but rather of the broader fairness of the proceedings (Nideröst-Huber v. Switzerland, 1997, §§ 23-24; Clinique des Acacias and Others v. France, 2005, §§ 36-37).”

³⁸ European Court of Human Rights – Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights – Right to a fair trial (civil limb) (31 August 2022), page 91, para 401

Egyszerű magyar nyelvű fordítás:

„Nem megengedhető, hogy az egyik fél nyilatkozatokat tegyen a bíróság részére a másik fél tudomása nélkül, amelyre annak nincsen lehetősége nyilatkozni. Egyedül a felek joga, hogy eldöntés mely nyilatkozat érdemes válaszra (APEH Üldözötteinek Szövetsége and Others v. Hungary, 2000, § 42).

Eredeti angol nyelv:

„It is inadmissible for one party to make submissions to a court without the knowledge of the other and on which the latter has no opportunity to comment. It is a matter for the parties alone to assess whether a submission deserves a reaction (APEH Üldözötteinek Szövetsége and Others v. Hungary, 2000, § 42).”

(iii) A bírósági polgári nemperes eljárásokban – különösen a végrehajtás fogatosítása iránti eljárásban – biztosított értesítési jogról

(a) A tisztességes eljáráshoz való jognak valamennyi bírósági eljárásban érvényesülnie kell

89. A tisztességes eljáráshoz való alapjognak a normahierarchia csúcán, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében történő elhelyezéséből eredően is valamennyi bírósági, akár peres, akár nemperes eljárásban érvényesülnie kell.

90. Az alaptörvényi szint alatt, sarkalatos jogszabályi rendelkezésként a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (továbbiakban: Bszi.) 7. §-a, amely egyszerűen annyit rögzít, hogy: „**A bíróság előtt mindenki egyenlő.**”. A jogszabályi rendelkezés miniszteri indokolása e rendelkezést kifejezetten is a fegyverek egyenlőségének kifejezéseként tekint a rendelkezésre és magyarázatot nyújt arra is, hogy kifejezett alaptörvényi rendelkezés mellett a tisztességes eljáráshoz való jog generális megállapítása miért szükségtelen ugyanitt:

„Az Alaptörvény XV. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő, tehát az egyenlőség elvét a bíróság előtti egyenlőségénél általánosabban fogalmazza meg. A törvény 7. §-a ezen előírást a bíróságokra vonatkoztatva rögzíti alapelveként azzal, hogy speciálisan a bíróság előtti egyenlőséget, és ezzel az ügyfélegyenlőséget, illetve a fegyverek egyenlőségének elvét deklarálja.

A régi Bszi. tartalmazta azt a rendelkezést, amely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy bírói útra tartozó ügyét független és pártatlan bíróság tisztességes eljárás során és ésszerű határidőn belül bírálja el. Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése szerint:

„(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

Tekintettel arra, hogy a régi Bszi. hivatkozott előírásai azonos tartalommal megtalálhatóak az Alaptörvényben, azokat a törvény az Alapelvek között nem ismétli meg.”³⁹

91. A fegyverek egyenlőségének elvén keresztül bemutatva tisztességes eljáráshoz való jog olyan alapjog, amelynek az eljárás jellegétől függetlenül érvényt kell szerezni.

92. A fegyverek egyenlőségéhez való jog valamennyi bírósági, így a polgári peres és különösen a polgári nemperes bírósági eljárásokban is alkalmazandó, amint azt a 19/2019. (V. 14.) AB határozatban rögzítette az Alkotmánybíróság:

„Az Alkotmánybíróság ennek kapcsán azt is kifejtette már, hogy a fegyverek egyenlősége a tisztességes eljárás egyik meghatározó eleme, amely alapvetően a büntetőeljárásban biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. Az Alkotmánybíróság tehát a fegyverek egyenlőségének elvét ugyan alapvetően a büntetőeljárás kapcsán értelmezte, azonban a tisztességes eljáráshoz való jog alapján alkalmazhatónak találta azt minden

³⁹ A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 7. §-nak miniszteri indokolása

bíróági eljárás tekintetében is {10/2017. (V. 5.) AB határozat, Indokolás [61]}."

93. Ezt támasztja alá az EJE Emberi Jogok Európai Egyezményének (továbbiakban: „EJE”) 6. cikkére vonatkozó gyakorlata, amelyet a bíróság 6. cikk polgári jogi ágára vonatkozó joggyakorlat összefoglalója következők szerint foglal össze:

„70. Az ítéletek végrehajtása: a 6. cikkely 1. bekezdés a polgári jogok és kötelezettsége megállapítása iránti jogi eljárások minden szakaszára vonatkoznak, amibe beletartoznak az érdemi döntés utáni szakaszokat is. A bármely bíróság által hozott ítélet végrehajtását ezért a „tárgyalás” integráns részének kell tekinteni a 6. cikk tekintetében (Hornsby v. Greece, 1997, § 40; Romańczyk v. France, 2010, § 53, amely adósságok visszaigénylését jóváhagyó ítélet végrehajtását érintette.)⁴⁰

94. Nem lehet vitás tehát, hogy a tisztességes eljáráshoz való jognak valamennyi bírósági eljárásban érvényesülnie kell.

(b) A felek tájékoztatása és értesítése a polgári peres eljárásokban

95. A Pp.-nek a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésbe hozható, különösen a feleknek az eljárásban történő tájékoztatással és közléssel kapcsolatos jogi garanciák tételes áttekintése helyében Indítványozó két a végrehajtó helyszíni ellenőrzéséhez analógiaként használható peres eljárási cselekmény keretében mutatja be a bírósághoz való jog és a fegyverek egyenlőségéhez fűződő jog érvényesülését.
96. Ennek kiemelt a jelentősége, mivel a Vht. 9. § értelmében a bírósági polgári nemperes eljárásokban eljárási kérdésekben a Pp. rendelkezései alkalmazandók, két kivétellel: a) a Pp. szabályai nem alkalmazandók, amennyiben a Vht. eltérően rendelkezik illetve b) a Pp. szabályait „a nemperes eljárás sajátosságaiából eredő eltérésekkel” rendeli a jogszabály alkalmazni.
97. A Pp. 110. § (2) bekezdéséből eredően „a bíróság köteles lehetővé tenni, hogy a felek minden, az eljárás során előterjesztett kérelmet, a bírósághoz benyújtott okiratot, bizonyítékot megismerhessenek, és azokra nyilatkozhassanak.” Amint korábban hivatkozott alkotmánybírósági és EJE gyakorlatból kitűnik, ez aktív magatartást követel meg a bíróság részéről, azaz nem csupán lehetőséget szükséges biztosítani, hanem a bíróságnak a felekkel a közölnie kell az iratokat.
98. Amint a két alábbi példából kitűnik a Pp. által szabályozott eljárásban nem fordulhat elő az, hogy az egyik fél előzetes értesítése a helyszíni szemléről vagy szakértő által végzett szakértői vizsgálatról – például helyszíni vizsgálatról – elmaradjon a másik fél szabályszerű értesítése mellett és az eljárási cselekmény hatályos maradjon.
99. Indítványozó álláspontja szerint abban az esetben is, ha a Pp. valamely szabálya a nemperes eljárás sajátosságaira tekintettel kell alkalmazni, úgy az alábbi szabályok *mutatis mutandis* alkalmazása nem zárhatja ki a fél előzetes értesítésére vonatkozó eljárási jogainak

⁴⁰ European Court of Human Rights – Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights – Right to a fair trial (civil limb) (31 August 2022), page 22, para 70.

70. Execution of court decisions: Article 6 § 1 applies to all stages of legal proceedings for the “determination of ... civil rights and obligations”, not excluding stages subsequent to judgment on the merits. Execution of a judgment given by any court must therefore be regarded as an integral part of the “trial” for the purposes of Article 6 (Hornsby v. Greece, 1997, § 40; Romańczyk v. France, 2010, § 53, concerning the execution of a judgment authorising the recovery of maintenance debts).

alkalmazását a végrehajtás foganatosítása iránti eljárásban, mert az nem a Pp. szabályai alkalmazásának, hanem a Pp. nem alkalmazásának minősülne.

(i) **Példa 1:** a rendes bíróság helyszíni szemlére vonatkozó értesítési kötelezettségéről

100. A végrehajtó végrehajtás foganatosítását ellenőrző helyszíni szemléjéhez hasonlatos a Pp. 'Szemle' c. XXIII. fejezetében, a Pp. 267. §-a által helyszíni szemle, ami egy bizonyítási eszköz.
101. A Pp. 328. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a „(h)a a perben jelentős tény megállapításához személy, tárgy, helyszín vagy esemény közvetlen megvizsgálása, illetve megfigyelése szükséges, a bíróság szemlét rendel el.” A szemle elrendelése értelemszerűen határozathozatal útján, végzés formájában történik a Pp. 340. § c) pontja értelmében.
102. A Pp. 'Szemle' c. XXIII. fejezet külön nem rendelkezik arról, hogy a feleket előzetesen értesíteni szükséges-e a helyszíni szemle időpontjáról. A Pp. 110. § (2) bekezdés általánosan rögzíti a felek értesítésére vonatkozó jogot: „[a] bíróság köteles lehetővé tenni, hogy a felek minden, az eljárás során előterjesztett kérelmet, a bírósághoz benyújtott okiratot, bizonyítékot megismerhessenek, és azokra nyilatkozhassanak”. A Pp. 135. § (1) bekezdés alapján pedig valamennyi bírósági iratot kézbesíteni kell a felek részére, míg a végzések esetében a Pp. 351. §-a külön rendelkezik a végzések kihirdetés és kézbesítés útján történő közléséről.
103. A polgári peres eljárás felei tehát a szemle lefolytatását megelőzően értesülnek annak időpontjáról. **Amennyiben a közlés, azaz az értesítés nem szabályszerű, úgy a helyszíni szemle sem folytatható le** – hiszen a Pp. 358. §-a szerinti jogerővel mindaddig nem rendelkezik, amíg kihirdetése vagy kézbesítése meg nem történt. Illetőleg, ha Pp. a 138. §-a szerinti kézbesítési kifogásnak a bíróság helyt ad, úgy a már megtett intézkedéseket, eljárási cselekményeket a Pp. 139. § (6) bekezdés értelmében meg kell ismételni.
104. Hangsúlyozzuk, hogy a végrehajtó által a végrehajtás keretében a lefolytatott helyszíni cselekmény során felvett jegyzőkönyvét a végrehajtás foganatosítását felügyelő bíróság szintén bizonyítékként értékeli a kötelezettnak a teljesítésének vagy annak hiányának megállapítása során, így a bizonyíték felvételének eljárásjogi megfelelősége kiemelten fontos.

(ii) **Példa 2:** a polgári perben eljáró szakértő szakértői vizsgálatára vonatkozó értesítési kötelezettségről

105. A polgári peres eljárás esetén igénybe vett szakértői bizonyítás esetében a szakértő szakértői vizsgálat keretében szintén helyszíni szemlét tarthat.
106. A Pp. 312. § (1) bekezdés értelmében „[a] kirendelt szakértő a feladata teljesítése érdekében a tárgyaláson vagy egyébként a bizonyításfelvételnél jelen lehet, a felekhez és a közreműködőkhöz kérdések feltevését indítványozhatja.”
107. Az EJEB joggyakorlata szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog bizonyításfelvétel tisztességességére vonatkozó részjogosítványa megköveteli, hogy a bírósági eljárás felei a szakértő által végzett vizsgálatok során jelen lehessenek:

„416. A szakértő kirendelése: ahol a bíróság szakértőt rendel ki, ott a felek részvételét a szakértő által végzett interjúk során biztosítani szükséges, lehetőséget kell biztosítani általa figyelembe vett okiratok megtekintésére; azt

szükséges biztosítani, hogy a felek az eljárásban rendszeren részt tudjanak venni
(*Letinčić v. Croatia*, 2016, § 50; *Devinar v. Slovenia*, 2018, § 46).⁴¹

108. A Pp. 312. § (2) bekezdése kivételként rögzíti azt, hogy „[a] bíróság elrendelheti, hogy a szakértő véleményadáshoz szükséges vizsgálatot a bíróság és esetleg a felek távollétében teljesítse.” Ebben az esetben – a bírósági elrendelés következtében – a felek nélküli eljárásra sor kerülhet – azonban értelemszerűen erről a felek a bíróság általi elrendelésből fakadóan, előzetesen tudomást szereznek és azzal szemben jogorvoslattal élhetnek.
- (c) A végrehajtás foganatosítása iránti bírósági nemperes eljárásban is érvényesül a Pp. szerinti tájékoztatáshoz és értesítéshez való jog
109. A Vht. 9. § értelmében a bírósági polgári nemperes eljárásokban eljárási kérdésekben a Pp. rendelkezései alkalmazandók, két kivétellel: a) a Pp. szabályai nem alkalmazandók, amennyiben a Vht. eltérően rendelkezik illetve b) a Pp. szabályait „a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel” rendeli a jogszabály alkalmazni.
110. E tekintetben fontos megállapítani, hogy az adós/kötelezett a végrehajtás foganatosítása iránti eljárásban nem vitásan 'fél' és e minőségében vesz részt a nemperes eljárásban. Ezt a Jogerős Végzés is elismeri: „A végrehajtási eljárásban nem vitásan fél a végrehajtást kérő és az adós/kötelezett, az eljárási jogait a Vht. részletesen szabályozza.”
111. Következésképpen – mivel a Vht. eltérő rendelkezést nem tartalmaz –, ezért az adós a végrehajtási eljárásban a feleket a Pp. alapján megillető jogokkal bír – így különösen a tisztességes eljáráshoz való jogot tényleges és hatékony alapjogként biztosító eljárási jogosultságokkal. Ezen a 'a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel' történő alkalmazás sem változtathatna, mivel ezen alapjogok érvényesülését az eljárás nemperes jellege nem befolyásolja.
112. A nemperes eljárás sajátosságaként ugyanakkor a végrehajtó *mutatis mutandis* a bíróság helyébe lép a végrehajtás foganatosításának egyes eljárási cselekményei tekintetében, amint az a végrehajtó 2022. augusztus 4. napján – a [REDACTED] észére – megküldött tájékoztatásában is feltüntetésre kerül⁴²: a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 162. §-a értelmében ugyanis: „a bírósági végrehajtó eljárása nemperes eljárás”. A Fővárosi Ítéltábla BDT2012. 2717. elvi határozata rögzíti: „Az önálló bírósági végrehajtó eljárása a bíróság eljárásával azonos [...]”. Ez azt jelenti, hogy a bírósági végrehajtó előtt folytatott végrehajtás foganatosítása iránti eljárásban *mutatis mutandis* a bírósági végrehajtó viseli azokat az eljárási kötelezettségeket, amelyek az eljárás tisztességeségét hivatottak biztosítani, így a bírósághoz való jogot, illetőleg a fegyverek egyenlőségét.

⁴¹ European Court of Human Rights – Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights – Right to a fair trial (civil limb) (31 August 2022), page 75, para 418..

„416. Appointment of an expert: where an expert has been appointed by a court, the parties must be able to attend the interviews held by him or her or to be shown the documents he or she has taken into account; what is essential is that the parties should be able to participate properly in the proceedings (*Letinčić v. Croatia*, 2016, § 50; *Devinar v. Slovenia*, 2018, § 46).”

⁴² A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. Törvény 162. §-a alapján a bírósági végrehajtó eljárása nemperes eljárás, a hatáskörében tett intézkedése mindenre kötelező. A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 459. § (1) bekezdés h) pontja alapján az önálló bírósági végrehajtó és az önálló bírósági végrehajtó-helyettes hivatalos személy. A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. Törvény (továbbiakban Vht.) 225. § (2) bekezdése alapján a végrehajtó eljárása – mint polgári nemperes eljárás – a bíróság eljárásával azonos.”

113. A tisztességes eljáráshoz való jognak és annak részjogosítványainak tartalma tehát az, hogy a fél jogosult az eljárási cselekmények időpontjáról előzetesen értesítést kapni, míg a bíróság köteles ezt az értesítési kötelezettséget teljesíteni.

3.1.3 *A Vht. nem tartalmaz eltérő szabályt vagy a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérő alkalmazási szükségletet*

- (a) A Vht. nem tartalmaz a Pp. szabályainak alkalmazását kizáró eltérő szabályt

114. A fenti Pp. irányadó szabályai alkalmazásának kizárására – alaptörvény-ellenesen – csak akkor lenne mód, ha a Vht. eltérő szabályt tartalmazna a kötelezett értesítésére vonatkozóan. Ilyen eltérő szabály azonban nincsen.

115. A Vht. 9. § „eltérő szabályozás hiányában” kitételt a Jogerős Végzés és Elsőfokú végzés akként alkalmazta, hogy a Vht. 38. §-át úgy értelmezte, hogy az a felek értesítésére vonatkozó eltérő szabályozást tartalmaz:

„A Vht. 38. §-ában „A végrehajtást kérő részvétele az eljárásban” cím alatt rögzíti mindazon szabályokat, amelyek a végrehajtást kérőnek a végrehajtási eljárási cselekményeken való részvételét szabályozzák. A 38. § (2) bekezdése szerint, ha a végrehajtást kérő kívánja, őt a végrehajtási eljárási cselekmények időpontjáról előzetesen értesíteni kell. Ezzel a Vht. szabályozza azt a kérdést, hogy a végrehajtási cselekményekről melyik felet kell előzetesen értesíteni és az kizárólagosan a végrehajtást kérő. Ez a szabály a végrehajtási eljárás céljával áll összhangban, ahogy azt az elsőfokú bíróság helytállóan kifejtette. Mivel a Vht speciális szabálya ekként rendezi a felek – azok közül kizárólag a végrehajtást kérő – végrehajtási eljárási cselekménnyel kapcsolatos előzetes értesítését, így a Pp. szabályai a Vht 9.§-ának utaló rendelkezése folytán e körben nem alkalmazhatóak.”⁴³

116. A Jogerős Végzés és Elsőfokú Végzés tévesen alkalmazta a Vht. 9. §-a szerinti „eltérő szabályozás hiányában” kitételt, mivel a Vht. 38. §-a kizárólag a végrehajtást kérő vonatkozásában tartalmaz rendelkezést, amint az az alcímből is kitűnik: *‘A végrehajtást kérő részvétele az eljárásban.’* A kötelezett eljárásban való részvételére – és különösen a helyszíni eljárásról való előzetes tájékoztatásról nem rendelkezik.

117. A Vht. 38. §-a alapján tehát ténylegesen teljesül az a feltétel, hogy a Pp. szabályai alkalmazandók a Vht szabályozásának hiányában. A Jogerős Végzés és Elsőfokú Végzés alaptörvény-ellenesen egészítette ki a Vht. 38. §-nak a normatív tartalmát, mintha az mindkét félre vonatkozna, ráadásul a két félre ellentétes jelentéstartalommal: míg a végrehajtást kérő értesítésének szükségességét, addig a kötelezett esetében az értesítés szükségtelenségét állapították meg a bíróságok.

118. A Vht. 38. §-nak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes eljáráshoz való jogból eredő bírósághoz fordulás jogával és fegyverek egyenlőségéhez való joggal csak olyan jogsértelmezése állhatott volna összhangban, amely alapján az adós/kötelezett előzetes értesítése is kötelező.

- (b) A végrehajtás foganatosítása iránti nem bír olyan nemperes eljárási sajátosságokkal, amely az előzetes értesítés kizárását szükségeltetné

119. Rögzíteni, hogy a Vht. 9. §-a a Pp. szabályait „nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel [...] kell alkalmazni” szövegrész normatív tartalma szerint önmagában sem

⁴³ Jogerős végzés, 8. oldal, utolsó előtti bekezdés

értelmezhető úgy, mint ami a Pp. valamely szabálya alkalmazásának kizárását lehetővé teszi. A normatív tartalomról kitűnően a Vht. 9. §-a ilyen esetben is kifejezett alkalmazni rendeli a Pp. szabályainak alkalmazását, csupán azoknak a „nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel”. Következésképpen az adós/kötelezett előzetes értesítéshez való jogának kizárása a Vht. 9. §-val is ellentétes. Különösen, ha figyelembe vesszük, hogy a végrehajtást kérő szemlérlől történő értesítési kötelezettségét ugyanezen bíróságok maguk is elismerik, így valamelyik fél értesítése nem lehet ellentétes a „nemperes eljárás sajátosságaival”, ezzel nem magyarázható az egyik fél értesítésének elmaradása.

120. Mindazonáltal Indítványozó álláspontja szerint súlyosabb alaptörvény-ellenességet mutat az, ahogyan az Elsőfokú és Jogerős Végzés megállapították a „nemperes eljárás sajátosságait” és annak alapján a Pp. normatív tartalmától való eltérést az Elsőfokú Végzés – a Jogerős Végzés utóbbi jóváhagyásával lényegében kizárólag az Abh 1.-ben (Alkotmánybíróság 46/1991. (IX. 10.) AB határozata, amint azt korábban már definiáltuk) foglaltakra alapította.
121. Az Abh. 1. -et az Alaptörvény záró rendelkezéseinek 5. pontja hatályon kívül helyezte, a negyedik alaptörvény-módosítás 2013. április 1-jével történt hatálybalépésével. Indítványozó álláspontja szerint az Abh. 1.-ben foglalt megállapítások nem irányadóak az 13/2013. (VI. 17.) AB határozat 26-34. bekezdésekben foglaltak alapján.⁴⁴ Ennek igazolására részletesen ismertetni annak alkotmányos elvi tartalmát.

⁴⁴ [26] 1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességének utólagos vizsgálatára irányul, amelyet az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének e) pontja alapján absztrakt utólagos normakontroll kezdeményezésére jogosult nyújtott be, tartalmát tekintve - a Bszi. 114. § (1) bekezdésének vizsgálatára irányuló indítványi elem kivételével - megfelel az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 24. § (2) bekezdésében, valamint 52. § (1) bekezdésében foglaltaknak.

[27] 2. Az Alkotmánybíróság az indítványban támadott törvényi rendelkezések vizsgálatánál az Alaptörvény negyedik módosítására (2013. március 25.) tekintettel jár el a korábbi alkotmánybíróági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően. Ezzel összefüggésben mindenekelőtt rögzíti, hogy vizsgálatát az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseire, és azok R) cikk szerinti értelmezési kereteire alapozza. Ezen túlmenően az Alkotmánybíróság a következő általános érvényű megállapításokat teszi; amelyeket természetesen a jelen ügyre nézve is irányadónak tart és alkalmaz.

[28] Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása (2013. március 25.) 19. cikk (2) bekezdése 2013. április 1-jei hatállyal megváltoztatta az Alaptörvény Záró és vegyes rendelkezések 5. pontját, és annak szövegét a következőképpen állapította meg: „Az Alaptörvény hatálybalépése előtt meghozott alkotmánybíróági határozatok hatályukat veszítik. E rendelkezés nem érinti az ezen határozatok által kifejtett joghatásokat.”

[29] Az Alkotmánybíróság bár a döntéseiben felhasználta a korábbi határozataiban tett okfejtéseket és megállapításokat, a döntéseinek jogalapja mindig a hatályos alkotmány adott rendelkezése volt.

[30] Az Alaptörvény hatálybalépését követően az Alkotmánybíróság a korábbi alkotmányon alapuló határozatai tekintetében kimondta, hogy az újabb ügyekben felhasználhatja az Alaptörvény hatálybalépése előtt hozott határozataiban szereplő érveket, ha „az Alaptörvény konkrét - az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú - rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges.” {22/2012. (V. 11.) AB határozat, Indokolás [40]}. A korábbi Alkotmányon alapuló határozatokban kifejtett elvi jellegű megállapítások felhasználása tehát megkívánta az előző Alkotmány és az Alaptörvény megfelelő szabályainak tartalmi összevetését és mérlegelését az Alaptörvény értelmezési szabályaira is tekintettel.

[31] Az Alaptörvény negyedik módosítása következtében - a Záró és vegyes rendelkezések 5. pontja alapján - azonban az Alkotmánybíróságnak ezen összevetés eredményeképpen az Alaptörvény hatálybalépése előtt meghozott határozataiban foglalt érvek felhasználását kellő részletességgel indokolni kell. A korábbi alkotmánybíróági döntésben megjelenő jogelvek figyelmen kívül hagyása ugyanakkor az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén is lehetségessé vált, a szabályozás változása a felvetett alkotmányjogi probléma újraértékelését hordozhatja.

[32] A hazai és európai alkotmányjogi fejlődés eddig megtett útja, az alkotmányjog szabályszerűségei szükségképpen hatással vannak az Alaptörvény értelmezésére is. Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben vizsgálható alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése.

[33] Az Alkotmánybíróság - a fenti feltételek vizsgálata mellett - a hatályát veszített alkotmánybíróági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek,

122. Az Abh. I-ben előterjesztett alkotmányjogi panasz csak két vonatkozásban hasonlított a jelen alkotmányjogi panasz tárgyárai, de valójában érdemi eltérést mutat attól. Az indítványozó – többek között – a következő eljárási szabályokat kifogásolta:
- (i) „Kifogásolja, hogy a végrehajtható okiratot meghatározott esetekben csak a helyszínen, a végrehajtás megkezdésekor kell átadni az adósnak [Vht. 33. § (1) bekezdése, illetve a 66. § (2) bekezdése].”⁴⁵
 - (ii) „Megengedhetetlen felhatalmazásnak tartja, hogy a végrehajtó az adós távollétében is foglalást végezzen, sőt szükség esetén az adós lezárt helyiségét és bűtorát - ellenszegülés esetén akár rendőrségi közreműködéssel - felnyithassa [Vht. 35. § (2), (3) bekezdése, 66. § (1) és (4) bekezdése; Vhr. 26. §-a].”⁴⁶
123. Amint a fenti részletekből kitűnik az Abh. I. szerinti eljárásban az Alkotmánybíróság előtt nem az adós/kötelezett helyszíni ellenőrzés időpontjáról történő előzetes értesítés állt, hanem a végrehajtható okiratnak a végrehajtás megkezdésével egyidejűleg történő közlése.
124. E vonatkozásban az Abh. I-ben az indítványozó alkotmányjogi panaszát a következő – Elsőfokú Végzés által is hivatkozott – indokolással utasította el:
- (i) A kötelezettnek a végrehajtható okirat adóssal történő előzetes közléséhez való jogának korlátozását az Alkotmánybíróság a jogerős ítéletek teljesítésének kikényszeríthetőségéhez fűződő mind állampolgári, mind társadalmi, mind pedig állami szempontból alkotmányos érdekekkel indokolta, amely „az „ártatlanságában” a megelőző eljárás során megcáfolt jogsértő” érdekeivel szemben valósul meg.⁴⁷
 - (ii) Az Alkotmánybíróság ennek nyomatékositása érdekében hivatkozott mindazokra az eljárási lépésekre, amely során a pereszeses fél a tisztességes eljáráshoz való jogait, különösen a jogorvoslathoz való jogait gyakorolhatta a jogerős ítélet végrehajthatóvá válásáig.⁴⁸

ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetők legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja.

[34] A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.

⁴⁵ Abh. I. (46/1991. (IX. 10.) AB határozat)

⁴⁶ Abh. I. (46/1991. (IX. 10.) AB határozat)

⁴⁷ Abh. I. (46/1991. (IX. 10.) AB határozat)

„Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a bírósági határozatok tiszteletben tartása, a jogerős bírósági döntések teljesítése - akár jogszerű kényszerítés árán is - a jogállamisággal kapcsolatos alkotmányos értékekhez tartozik. A végrehajtási eljárásban már nem a mindenkit megillető alkotmányos személyi jogokat kell elvont módon védeni, hanem az „ártatlanságában” a megelőző eljárás során megcáfolt jogsértővel szemben kell konkrét törvényes kényszerítő eszközöket alkalmazni. Ha ugyanis a végrehajtási rendszer gyenge és könnyen kijátszható, ez óhatatlanul a bírósági határozatok lebecsüléséhez, jogbizonytalansághoz, a jogtudat romlásához, a jogállamiság sérelméhez vezet.

Az ilyen veszély leküzdése nyilvánvalóan mind állampolgári, mind társadalmi, mind pedig állami szempontból alkotmányos érdek.

⁴⁸ Abh. I. (46/1991. (IX. 10.) AB határozat)

„A bírósági ítéletek és más bírósági határozatok végrehajtásakor nem lehet ugyanis feltételezni, hogy az adós először akkor szerezne tudomást a követelésről, amikor a végrehajtó a lakásán megjelenik. A tipikus esetben az adós már a keresetlevél (fizetési meghagyás) kézbesítése során értesül a vele szemben fennálló követelésről. A bírósági eljárásban részt vehet, védekezhet, bizonyítási indítványt terjeszthet elő stb. A bírósági ítélethez fűződő jogkövetkezmények csak a kézbesítéssel állnak be, így az adósnak - ha távol maradt is az eljárás során - módjában áll az ítélet ellen fellebbezéssel élni. A másodfokú bíróság jogerős ítéletében foglaltakat az adós meghatározott teljesítési határidő alatt önként teljesítheti. Ha ezt nem teszi, a jogosult még mindig köteles a végrehajtási eljárás megkezdését megelőzően az adóst írásban felszólítani a teljesítésre. Ekkor az adósnak ismét lehetősége nyílik az önkéntes teljesítésre. Ha ennyi eljárási cselekmény és felszólítás ellenére mégsem teljesít, kiszolgáltatottnak, ártatlannak, emberi méltóságában sértett személynek semmiképpen nem lehet őt tekinteni. Sőt kifejezetten hitelezővédelmi és általános jogállamisági érdeket szolgál az a rendelkezés, hogy a végrehajtó újabb, az önkéntes teljesítésre felhívó felesleges felszólítást már nem küld az adósnak, hanem megjelenik a lakásán és a követelés fejében lefoglalja ingóságait.

125. Az Alkotmánybíróság indokolásából is szembetűnő, hogy a jelen alkotmányjogi panasszal érintett tényállástól merőben eltér az indokolás kiindulási pontja:

(i) Indítványozó nem „ártatlanságában” a megelőző eljárásban megcáfolt jogsértő, figyelemmel arra, hogy olyan ideiglenes intézkedés végrehajtásának ellenőrzésére került sor, amely:

(a) alapjául szolgáló érdemi eljárás elsőfokon a perfelvételi szakaszban a végrehajtást kérő/felperes védjegyeinek törlésére irányuló eljárásra figyelemmel felfüggesztésre került, ekként semmilyen jogsértés nem került megállapításra (és Indítványozó várakozás az, hogy nem is fog erre sor kerülni) eljárásban született; és

(b) amelynek végrehajtása iránti eljárással szemben Indítványozó teljesítésének igazolása mellett szintén elsőfokon lévő végrehajtás megszüntetés iránti pert indított;

Ilyen módon Indítványozó nem, hogy végigjárta volna az Alkotmánybíróság Abh. 1-ben ismertetett valamennyi jogorvoslati lépcsőfokot, sokkal inkább az eljárások legelején jár.

(ii) Kiemelendő továbbá, hogy az ideiglenes intézkedésének teljesítésének végrehajtás fogantatása iránti eljárásban eszközölt helyszíni ellenőrzés alkalmával nem az a kérdés merült fel, hogy az Indítványozó az ideiglenes intézkedés teljesítése érdekében tett-e lépéseket, hanem, hogy ezen lépések megfelelnek-e az Ideiglenes Intézkedés tartalmának, illetve elégségesek-e. Példának okáért a fenti 33. pontban hivatkozottak szerint a végrehajtást fogantatosító bíróság megállapítása az volt, hogy személyzetének egyenruháján található [REDACTED] jelzés eltakarása nem megfelelő, mert „*azáltal nem valósul meg az ideiglenes intézkedés célja*”, ugyanakkor az, hogy ez a jelzés eltakarásra került még csak nem is vitatott.

126. Indítványozó álláspontja szerint az Abh. 1-ben foglaltak alkotmányos elvek ezért nem bírnak olyan tartalommal, amely Indítványozó által kifogásolt alaptörvény-ellenesség vonatkozásában irányadók lennének. Már csak azért sem, mert a jelen esetben nem az ártatlanságában megcáfolt kötelezett jár el, ráadásul fel sem merülhet a végrehajtási cselekmény megfiúsítása, mivel a szemlét megelőzően is maximálisan és folyamatosan együttműködött a kötelezett a végrehajtókkal.

127. Mindemellett Indítványozó, nyomonkövette az Abh. 1 utóéletét, az Alkotmánybíróság arra történő későbbi hivatkozásait is, amelyről a következők állapíthatók meg:

(i) azt az Alaptörvény negyedik módosításának 2013. április 1. napján történt hatálybalépése óta két alkalommal hivatkozta az Abh 1. megállapításait

(a) 3177/2013. (X. 9.) AB végzésében nem az Abh. 1. fent hivatkozott elvi megállapítását hivatkozta, hanem az Abh. 1. második részét, amely az emberi méltósághoz való jognak a magánszférához való joggal – mint részjogosítvánnyal – kapcsolatos alkotmányos elvi megállapítást tartalmazta⁴⁹

Az alkotmányos rend védelme a végrehajtási eljárás e fázisában éppen a jogszerű kényszerintézkedések hatékony alkalmazásával érvényesül.

⁴⁹ 3177/2013. (X. 9.) AB végzés

- (b) az 3179/2014. (VI. 18.) AB végzésben az Abh. 1. csupán az alkotmányjogi panasz tartalmának ismertetésében került hivatkozásra.⁵⁰
- (ii) Az Alaptörvény 2012. január 1. napi hatálybalépése és 2013. április 1. napja között egyetlen alkalommal sem hivatkozott az alkotmánybíróság az Abh. 1.-re.
- (iii) Az Alaptörvény hatálybalépését megelőzően az Alkotmánybíróság 18 határozatában hivatkozta az Abh 1-et.⁵¹ Ezen hivatkozások az alábbiak szerint csoportosíthatók:
- (a) Az Abh 1. eltérő alkotmányos elvi tartalmát hivatkozó határozatok száma 14, amelyek többsége az Abh 1.-nek az emberi méltóság védelmének körét tágító a magánszféra védelméhez való jog elvi megállapításaira hivatkoznak úgy mint: „[a]z emberi méltóságból fakadó részjogosítvány a magánszféra védelméhez való jog. Ennél fogva az is ellentétes az emberi méltósághoz való alapvető joggal, ha valakivel szemben kellő alap nélkül alkalmaznak hatósági kényszert, így az állam indok nélkül avatkozik be a magánszféra körébe tartozó viszonyokba (46/1991. (IX. 10.) AB határozat, ABH 1991, 211, 215.).”⁵² Így különösen a következő alkotmánybírósági határozatok – időrendi sorrendben: 108/B/1992. AB határozat⁵³,

[11] A 46/1991. (IX. 10.) AB határozatban az Alkotmánybíróság több olyan rendelkezést semmisített meg, amelyek lehetőséget adtak meghatározott okiratok közjegyző által történő záradékolására. Az alkotmányellenességet az okozta, hogy a záradékolást nem előzte meg olyan közjegyzői vagy bírósági eljárás, amely garanciát jelentett volna arra, hogy az állítólagos adós egyértelműen tudomást szerzett volna a vele szemben támasztott követelésről, ezzel sérült az emberi méltóság, valamint a magánlakás sérthetlensége, emellett az adóst nem védte hatékony jogorvoslat sem (ABH 1991, 211, 214.). Kiemelte az Alkotmánybíróság ugyanakkor azt is, hogy a közjegyzői záradék jogintézménye nem önmagában véve és szükségképpen alkotmányellenes, csupán az említett garanciák hiányában [ABH 1991, 211, 215.; hasonlóan még: 52/1991. (X. 22.) AB határozat, ABH 1991, 443.].

⁵⁰ 3179/2014. (VI. 18.) AB végzés

[5] 2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszával. Álláspontja szerint a Pécsi Törvényszék végzése sérti az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltóságát. Úgy véli, a Vht. 17. §-a alapján ellene úgy került sor végrehajtási kényszerintézkedés alkalmazására (és ennek költségei rá hárítására), hogy arra nem volt kellő alap: ő a tartásdíj fizetési kötelezettségének mindig határidőre eleget tett. Ezzel szemben az indítványozó szerint ez az intézkedés alkalmas arra, hogy munkáltatója és munkatársai előtt kedvezőtlen színben tüntesse fel, így neki erkölcsi kárt okozzon, hiszen azt a benyomást keltheti bennük, hogy ő a kötelezettségeit önként nem teljesíti, vele szemben bírósági letiltást kell alkalmazni. Szerinte a „tartásdíj nyilván nem lehet preferált az alaptörvényben deklarált jogokkal szemben”. Kérelme alátámasztásául szövegszerűen hivatkozik a 46/1991. (IX. 10.) AB határozatra is, azzal, hogy a határozat indokolásának általa idézett része teljes mértékben fennáll esetében is. Mivel az indítványozó alapot nem adott a bírósági letiltásra, indok nélkül került sor a magánszféra körébe tartozó viszonyokba való beavatkozásra. Mindezek pedig a Vht. 17. §-ában foglaltak alaptörvényellenességét is megalapozzák, ezért kéri a Vht. 17. §-a és az ennek alapján született végzés megsemmisítését.

⁵¹ Az Abh. 1.-et az Alkotmánybíróság egy ízben hivatkozta eljárási szempontból a 48/1998. (XI. 23.) AB határozatban Dr. Tersztyánszky Ödön alkotmánybíró különvéleményében.

⁵² 1234/B/1995. AB határozat

4.1.2. Az Alkotmánybíróság a 8/1990. (IV. 23.) AB határozattól (ABH 1990, 42, 44.) kezdve az emberi méltósághoz való jogot az ún. „általános személyiségi jog” egyik megfogalmazásának tekintette. Az emberi méltósághoz való jog személyiségvédelmi funkciójából eredően további jogokat nevesített így pl. az önazonossághoz, az önrendelkezéshez való jogot, az általános cselekvési szabadságot, a magánszféra védelméhez való jogot (46/1991. (IX. 10.) AB határozat, ABH 1991, 211, 215.; 57/1991. (XI. 8.) AB határozat ABH 1991, 272, 279.; 64/1991. (XII. 17.) AB határozat, ABH 1991, 297, 301.; 9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 67.; 22/1992. (IV. 10.) AB határozat ABH 1992, 122, 123.; 1/1994. (I. 7.) AB határozat, ABH 1994, 29, 35.).

⁵³ 108/B/1992. AB határozat

4. Az Alkotmánybíróság már ugyancsak több határozatban vizsgálta a Vht és végrehajtási rendeletének alkotmányosságát, így a 46/1991. (IX. 10.) AB, továbbá az 50/1991. (X. 3.) AB határozatokban, és elemezte a jelen indítvány elbírálása szempontjából jelentős, a pénzintézeti közvetlen letiltásról szóló PM rendelet alkotmányosságát is. [52/1991. (X. 22.) AB határozat]

A 46/1991. (X. 10.) AB határozatában az Alkotmánybíróság úgy foglalt állást, hogy amennyiben a végrehajtást nem előzi meg bírósági vagy egyébként garanciát nyújtó közjegyzői eljárás, a közvetlen végrehajtási eljárás - megfelelő garanciák hiányában - alkotmányellenes.

1234/B/1995. AB határozat⁵⁴, 576/D/2000. AB határozat⁵⁵, 647/E/2000. AB határozat⁵⁶, 55/2001. (XI. 29.) AB határozat⁵⁷, 58/2001. (XII. 7.) AB határozat⁵⁸, 50/2003. (XI. 5.) AB határozat⁵⁹, 43/2004. (XI. 17.) AB

⁵⁴ 1234/B/1995. AB határozat

4.1.2. Az Alkotmánybíróság a 8/1990. (IV. 23.) AB határozattól (ABH 1990, 42, 44.) kezdve az emberi méltósághoz való jogot az ún. "általános személyiségi jog" egyik megfogalmazásának tekintette. Az emberi méltósághoz való jog személyiségvédelmi funkciójából eredően további jogokat nevesített így pl. az önazonossághoz, az önrendelkezéshez való jogot, az általános cselekvési szabadságot, a magánszféra védelméhez való jogot (46/1991. (IX. 10.) AB határozat, ABH 1991, 211, 215.; 57/1991. (XI. 8.) AB határozat ABH 1991, 272, 279.; 64/1991. (XII. 17.) AB határozat, ABH 1991, 297, 301.; 9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 67.; 22/1992. (IV. 10.) AB határozat ABH 1992, 122, 123.; 1/1994. (I. 7.) AB határozat, ABH 1994, 29, 35.).

⁵⁵ 576/D/2000. AB határozat

Igaz, hogy az Alkotmánybíróság 46/1991. (IX. 10.) AB határozata értelmében a végrehajtási intézkedés jellegénél fogva alkalmas arra, hogy mások (pl. a munkaadó, a lakótársak) előtt kedvezőtlen színben tüntesse fel az adóst, mint olyan embert, akivel szemben hatósági kényszert kell alkalmazni kötelezettségének teljesítése érdekében. Az Alkotmánybíróság a jelen határozatában is megerősíti: az emberi méltósághoz való jog korántsem csupán a jó hírnévhez való jogot foglalja magában, hanem egyebek között a magánszféra védelméhez fűződő jogot is, ennél fogva az is ellentétes az emberi méltósághoz való alapvető joggal, ha valakivel szemben kellő alap nélkül alkalmaznak hatósági kényszert, s ezáltal az állam indok nélkül avatkozik be a magánszféra körébe tartozó viszonyokba.

[...]

A magánéletbe való állami beavatkozással kapcsolatban az Alkotmánybíróság megállapította: az Alkotmány 54. § (1) bekezdése és az 59. § (1) bekezdése védelemben részesíti az emberek magánszféráját, magántitkait, jó hírnevét, személyes adatait. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ezeknek az emberi méltósághoz való jogból fakadó jogosultságoknak a sérelmét jelentheti, ha az állam indok nélkül avatkozik be az emberek magánéletébe, például azáltal, hogy a hatóság kellő alap nélkül alkalmaz kényszert az egyénnel szemben. Az a jogi szabályozás tehát, amely ezt akár csak potenciálisan lehetővé teszi, arra való tekintet nélkül alkotmányellenes, hogy ez az alkotmányellenes jogkövetkezmény az ügyek hány százalékában következik be [Előszőr: 46/1991. (IX. 10.) AB határozat, ABH 1991, 211, 215.].

⁵⁶ 647/E/2000. AB határozat

3. Az Alkotmánybíróság 46/1991. (IX. 10.) AB határozata értelmében a végrehajtási intézkedés jellegénél fogva alkalmas arra, hogy mások (pl. a munkaadó, a lakótársak) előtt kedvezőtlen színben tüntesse fel az adóst, mint olyan embert, akivel szemben hatósági kényszert kell alkalmazni kötelezettségének teljesítése érdekében (ABH 1991, 211, 215.). Jóllehet önadózás esetén a fizetendő adót (adóelőleget) tartalmazó bevallás - az Art-ből megismerhető módon - ugyanolyan végrehajtható okirat, mint a fizetési kötelezettséget megállapító jogerős hatósági határozat, a végrehajtási eljárás megindítására a bevallás alapján akkor kerülhet sor, ha az adóhatóság észleli az adófizetés elmaradását.

⁵⁷ 55/2001. (XI. 29.) AB határozat

Az Alkotmánybíróság az önkényes jogalkalmazást az Alkotmány 54. § (1) bekezdésével is összefüggésbe hozta. „[A]z is ellentétes az emberi méltósághoz való alapvető joggal, ha valakivel szemben kellő alap nélkül alkalmaznak hatósági kényszert, s ezáltal az állam indok nélkül avatkozik be a magánszféra körébe tartozó viszonyokba. Az a jogi szabályozás tehát, amely ezt akár csak potenciálisan lehetővé teszi, arra való tekintet nélkül alkotmányellenes, hogy ez az alkotmányellenes jogkövetkezmény az ügyek hány százalékában következik be.” [46/1991. (IX. 10.) AB határozat, ABH 1991, 211., 215.]

⁵⁸ 58/2001. (XII. 7.) AB határozat

Mindezekre tekintettel talált az Alkotmánybíróság közvetett kapcsolatot az emberi méltósághoz való alapjoggal. „... az is ellentétes az emberi méltósághoz való alapvető joggal, ha ... az állam indok nélkül avatkozik be a magánszféra körébe tartozó viszonyokba.” [46/1991. (IX. 10.) AB határozat, ABH 1991, 211., 215.]

[...]

Az Alkotmánybíróság az Alkotmány 54. § (1) bekezdését értelmező 8/1990. (IV. 23.) AB határozatában (ABH 1990, 42.) az emberi méltósághoz való jogból, mint általános személyiségi jogból új alapjogot, a rendelkezéshez való jogot vezette le. Ugyanebben a határozatában azt is kimondta, hogy az emberi méltósághoz való jog tartalmilag azonos az általános személyiségi joggal. Az általános személyiségi jogot további részelemeire bontotta, a személyiség jogilag (alkotmányjogilag) releváns formáit, létformáit nevesítette; ezeket részben a modern alkotmányok rendelkezéseiből, a nemzetközi jogirodalomból, az európai Alkotmánybíróságok gyakorlatából emelte ki és építette be a gyakorlatába. Ilyenként munkálta ki a magánélet szabadságához való jog tartalmát [46/1991. (IX. 10.) AB határozat, ABH 1991, 211.], másrészt a személyiségi jog releváns megnyilvánulásaitól, aspektusaitól konkrét egyedi jogokat olvasztott ki. [Például az önazonossághoz, önrendelkezéshez való jogból a vérségi származás kiderítésének a jogát 57/1991. (XI. 8.) AB határozat, ABH 1991, 272.]

⁵⁹ 50/2003. (XI. 5.) AB határozat

3.2.1. Az Alkotmány 54. § (1) bekezdése és az 59. § (1) bekezdése védelemben részesíti az emberek magánszféráját, magántitkait, jó hírnevét, személyes adatait. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ezeknek az emberi méltósághoz való jogból fakadó jogosultságoknak a sérelmét jelentheti, ha az állam indok nélkül avatkozik be az emberek magánéletébe, például azáltal, hogy a hatóság kellő alap nélkül alkalmaz kényszert az egyénnel szemben. „Az a jogi szabályozás tehát, amely ezt akár csak potenciálisan lehetővé teszi, arra való tekintet nélkül alkotmányellenes, hogy ez az alkotmányellenes jogkövetkezmény az ügyek hány százalékában következik be.” [Előszőr: 46/1991. (IX. 10.) AB határozat, ABH 1991, 211, 215.]. „Az alkotmányos alapjogok és alkotmányos védelmet élvező szabadságok miatt a közhatalom csak alkotmányos felhatalmazással és alkotmányos indokkal avatkozhat be az egyén jogaiba és szabadságába.” [Előszőr: 11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992, 77, 85.] Az állami beavatkozás határait az Alkotmány 8. § (2) bekezdésében meghatározott formai és tartalmi követelmények, végső soron az Alkotmánybíróság által az Alkotmány alapján kidolgozott szükségességi-arányossági követelmények jelölik ki.

határozat⁶⁰, 36/2005. (X. 5.) AB határozat⁶¹, 11/2006. (III. 23.) AB határozat⁶², 2/2007. (I. 24.) AB határozat⁶³, 29/2009. (III. 20.) AB határozat⁶⁴, 67/2011. (VIII. 31.) AB határozat⁶⁵, 175/2011. (XII. 29.) AB határozat⁶⁶.

- (b) Az Abh. 1.-nek a jelen alapeljárásokban is hivatkozott alkotmányos elvét felhívó alkotmánybíróági határozatok száma összesen 4, ezek a

⁶⁰ 43/2004. (XI. 17.) AB határozat

Az Alkotmánybíróság az Alkotmány 59. § (1) bekezdésében szabályozott, a magánlakás sérthetlenségéhez való jog kapcsán határozatában kifejtette, hogy az emberi méltósághoz való jog, mint általános személyiségi jog alkotó eleme, olyan az Alkotmányban nevesített biztositott jog, amely a magánszféra egyik jelentős összetevőjének sérthetlenségét alapozza meg. (1115/B/1995. AB határozat, ABH 1996, 551, 552.) Az Alkotmánybíróság ugyancsak az emberi méltósághoz való jog egyik - az Alkotmányban nevesített - elemeként kezeli a jó hírnévhez való jogot. [46/1991. (IX. 10.) AB határozat, ABH 1991, 211, 215.]

⁶¹ 36/2005. (X. 5.) AB határozat

A magánéletbe való állami beavatkozással kapcsolatban az Alkotmánybíróság megállapította: „[a]z Alkotmány 54. § (1) bekezdése és az 59. § (1) bekezdése védelemben részesíti az emberek magánszféráját, magántitkait, jó hírnevét, személyes adatait. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ezeknek az emberi méltósághoz való jogból fakadó jogosultságoknak a sérelmét jelentheti, ha az állam indok nélkül avatkozik be az emberek magánéletébe, például azáltal, hogy a hatóság kellő alap nélkül alkalmaz kényszert az egyénnel szemben. 'Az a jogi szabályozás tehát, amely ezt akár csak potenciálisan lehetővé teszi, arra való tekintet nélkül alkotmányellenes, hogy ez az alkotmányellenes jogkövetkezmény az ügyek hány százalékában következik be.' [Először: 46/1991. (IX. 10.) AB határozat, ABH 1991, 211, 215.]

⁶² 11/2006. (III. 23.) AB határozat

2. Az Alkotmány 54. §-ának (1) bekezdése az alapjogok között első helyen kimondja, hogy minden embert megillet az emberi méltósághoz való jog. Az Alkotmánybíróság gyakorlata ezt a jogot az „általános személyiségi jog” egyik megjelenési formájának tekinti, és erre vezeti vissza a személyiségi jogok körébe tartozó egyes olyan jogokat, amelyek konkrét nevesített alapjogként nem jelennek meg [8/1990. (IV. 23.) AB határozat, ABH 1990, 42, 44-45.]. Az emberi méltósághoz való jog alapján kap alkotmányos védelmet a magánszféra sérthetlenségéhez való jog is [46/1991. (IX. 10.) AB határozat, ABH 1991, 211, 215.].

⁶³ 2/2007. (I. 24.) AB határozat

4.1. Az 50/2003. (XI. 5.) AB határozatban az Alkotmánybíróság összefoglalóan mutatott rá, hogy „az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint (...) az emberi méltósághoz való jogból fakadó jogosultságoknak a sérelmét jelentheti, ha az állam indok nélkül avatkozik be az emberek magánéletébe (...). »Az a jogi szabályozás (...), amely ezt akár csak potenciálisan lehetővé teszi, arra való tekintet nélkül alkotmányellenes, hogy ez az alkotmányellenes jogkövetkezmény az ügyek hány százalékában következik be.« [Először: 46/1991. (IX. 10.) AB határozat, ABH 1991, 211, 215.] (...) Az állami beavatkozás határait az Alkotmány 8. § (2) bekezdésében meghatározott formai és tartalmi követelmények, végső soron az Alkotmánybíróság által az Alkotmány alapján kidolgozott szükségességi-arányossági követelmények jelölik ki.” (ABH 2003, 566, 578.)

⁶⁴ 29/2009. (III. 20.) AB határozat

Az Alkotmánybíróság az 50/2003. (XI. 5.) AB határozatában rámutatott: „Az Alkotmány 54. § (1) bekezdése és az 59. § (1) bekezdése védelemben részesíti az emberek magánszféráját, magántitkait, jó hírnevét, személyes adatait. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ezeknek az emberi méltósághoz való jogból fakadó jogosultságoknak a sérelmét jelentheti, ha az állam indok nélkül avatkozik be az emberek magánéletébe, például azáltal, hogy a hatóság kellő alap nélkül alkalmaz kényszert az egyénnel szemben. »Az a jogi szabályozás tehát, amely ezt akár csak potenciálisan lehetővé teszi, arra való tekintet nélkül alkotmányellenes, hogy ez az alkotmányellenes jogkövetkezmény az ügyek hány százalékában következik be.« [Először: 46/1991. (IX. 10.) AB határozat, ABH 1991, 211, 215.]

⁶⁵ 67/2011. (VIII. 31.) AB határozat

Mivel Alkotmány 59. § (1) bekezdése külön is rendelkezik a magántitok és a személyes adatok védelméről, az alkotmánybíróági gyakorlat az információs önrendelkezéshez való jogot - mint a személyes adatok védelméhez való jog aktív oldalát - a személyes adatok védelméhez kötötte, míg a magánszféra védelme az emberi méltóságból levezetett jogként kapott értékelést [46/1991. (IX. 10.) AB határozat, ABH 1991, 211, 215.].

⁶⁶ 175/2011. (XII. 29.) AB határozat

„Mivel Alkotmány 59. § (1) bekezdése külön is rendelkezik a magántitok és a személyes adatok védelméről, az alkotmánybíróági gyakorlat az információs önrendelkezéshez való jogot - mint a személyes adatok védelméhez való jog aktív oldalát - a személyes adatok védelméhez kötötte, míg a magánszféra védelme az emberi méltóságból levezetett jogként kapott értékelést [46/1991. (IX. 10.) AB határozat, ABH 1991, 211, 215.]” [67/2011. (VIII. 31.) AB határozat, ABH 2011. július-augusztus, 735, 739.]”

következők: 994/B/1997. AB határozat⁶⁷, 451/B/2009. AB határozat⁶⁸, 444/B/2009. AB határozat⁶⁹, 1411/B/2010. AB határozat⁷⁰. Ezeket a következőkben részletesen értékeljük.

128. Összefoglalva az Abh. 1.-re épülő alkotmányos joggyakorlatot a következők állapíthatók meg:

- (i) Az Abh. 1.-et érdemben nem vizsgálta az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 2012. január 1. napján történt hatálybalépése óta és különösen az Alkotmánybíróság korábbi határozatainak a negyedik alaptörvény módosítás általi hatályon kívül helyezése óta.
- (ii) Az Abh. 1.-nek az Alaptörvény hatálybalépését megelőző joggyakorlata elsősorban az Abh. 1.-nek az emberi méltóság alapjogi védelmének a magánszférára történő kiterjesztése miatt vált hangsúlyossá – a döntések többsége e tekintetben hivatkozva az abban megállapított releváns alkotmányos elvet. A rendes bíróságok elérhető

⁶⁷ 994/B/1997. AB határozat

A 46/1991. (IX. 10.) AB határozatban az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy „a bírósági határozatok tiszteletben tartása, a jogerős bírósági döntések teljesítése - akár jogszerű kényszerítés árán is - a jogállamisággal kapcsolatos alkotmányos értékekhez tartozik. A végrehajtási eljárásban már nem a mindenkit megillető alkotmányos személyi jogokat kell elvont módon védeni, hanem az ártatlanságában a megelőző eljárás során megcáfolt jogsértővel szemben kell konkrét törvényes kényszerítő eszközöket alkalmazni. Ha ugyanis a végrehajtási rendszer gyenge és könnyen kijátszható, ez óhatatlanul a bírósági határozatok lebecsüléséhez, jogbizonytalansághoz, a jogtudat romlásához, a jogállamiság sérelméhez vezet.”

A Vht.-nek ugyanakkor megfelelő kiegyensúlyozást kell tartalmazni az adós és a végrehajtást kérő érdekeit illetően. Bármelyik egyoldalú figyelembevétele sértheti a jogorvoslathoz való alapvető jogot, ellentétbe kerülhet a jogállamiság elvével.

A vizsgálat tárgyát képező egyes rendelkezések alkotmányossága azonban általában értékelhetetlen a jogszabály kontextusából kiragadva. Az elszigetelt vizsgálat eredménye más összefüggésbe helyezve érvényét vesztheti. [Hasonlóan foglalt állást az Alkotmánybíróság a 16/1991. (IV. 20.) AB határozatban, ABH 1991, 58, 60.]

⁶⁸ 451/B/2009. AB határozat

1.2. Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban az itt közelebbről érintett végrehajtási eljárással kapcsolatban már megfogalmazott alkotmányossági követelményeket. A 46/1991. (IX. 10.) AB határozatban rámutatott arra, hogy a bírósági határozatok tiszteletben tartása, a jogerős bírósági döntések teljesítése - akár jogszerű kényszerítés árán is - a jogállamisággal kapcsolatos alkotmányos értékekhez tartozik. Ha ugyanis a végrehajtási rendszer gyenge és könnyen kijátszható, ez óhatatlanul a bírósági határozatok lebecsüléséhez, jogbizonytalansághoz, a jogállamiság sérelméhez vezet. Az ilyen veszély leküzdése nyilvánvalóan mind állampolgári, mind társadalmi, mind pedig állami szempontból alkotmányos érdek. (ABH 1991, 211, 212-213.) A 16/1992. (III. 30.) AB határozatában az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy a jogállamiság megköveteli azt is, hogy az állampolgárnak a törvényekben és a bíróságok által meghozott ítéletek végrehajthatóságában a bizalma megszilárduljon, a végrehajthatatlan ítéletek felhalmozódása pedig ezzel ellentétesen hat. (ABH 1992, 101, 102.)

⁶⁹ 444/B/2009. AB határozat Ugyanakkor a határozat hangsúlyozta, hogy az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban az itt közelebbről érintett végrehajtási eljárással kapcsolatban is megfogalmazott már alkotmányossági követelményeket. A 46/1991. (IX. 10.) AB határozatban rámutatott arra, hogy a bírósági határozatok tiszteletben tartása, a jogerős bírósági döntések teljesítése - akár jogszerű kényszerítés árán is - a jogállamisággal kapcsolatos alkotmányos értékekhez tartozik. Ha ugyanis a végrehajtási rendszer gyenge és könnyen kijátszható, ez óhatatlanul a bírósági határozatok lebecsüléséhez, jogbizonytalansághoz, a jogállamiság sérelméhez vezet. Az ilyen veszély leküzdése nyilvánvalóan mind állampolgári, mind társadalmi, mind pedig állami szempontból alkotmányos érdek (ABH 1991, 211, 212-213.). Míg a 16/1992. (III. 30.) AB határozatában az Alkotmánybíróság azt emelte ki, hogy a jogállamiság megköveteli azt is, hogy az állampolgárnak a törvényekben és a bíróságok által meghozott ítéletek végrehajthatóságában a bizalma megszilárduljon, a végrehajthatatlan ítéletek felhalmozódása pedig ezzel ellentétesen hat (ABH 1992, 101, 102.).

⁷⁰ 1411/B/2010. AB határozat

2. Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban a végrehajtási eljárással kapcsolatban megfogalmazott már alkotmányossági követelményeket. A 46/1991. (IX. 10.) AB határozatban - amelyre az indítványozó is hivatkozik - rámutatott arra, hogy a bírósági határozatok tiszteletben tartása, a jogerős bírósági döntések teljesítése, akár jogszerű kényszerítés árán is a jogállamisággal kapcsolatos alkotmányos értékekhez tartozik. A gyenge és könnyen kijátszható végrehajtási rendszer óhatatlanul a bírósági határozatok lebecsüléséhez, jogbizonytalansághoz, a jogállamiság sérelméhez vezet (ABH 1991, 211, 212-213.). A 16/1992. (III. 30.) AB határozatában az Alkotmánybíróság azt emelte ki, hogy a jogállamiság megköveteli azt is, hogy az állampolgárnak a törvényekben és a bíróságok által meghozott ítéletek végrehajthatóságába vetett bizalma megszilárduljon, a végrehajthatatlan ítéletek pedig ezzel ellentétesen hatnak (ABH 1992, 101, 102.). A határozat azt is megállapította, hogy a Vht. által szabályozott végrehajtási eljárásban a jogbiztonság elvéből fakadó követelmény a hatékony, eredményes, a megfelelő ésszerű időn belüli végrehajtás.

joggyakorlata hasonlóképpen arra mutat rá, hogy azok elsősorban éppen az Abh. 1. emberi méltóság és személyiségvédelmi körét tágító rendelkezését vették át.⁷¹

129. Az Abh 1. által megállapított a jelen eljárás alapügyében hivatkozott alkotmányos elv tekintetében kiemelendő, hogy valamennyi későbbi Alkotmánybírósági határozat általánosságban hivatkozik a bírósági ítéletek hatékony végrehajthatósága mögött meghúzódó „mind állampolgári, mind társadalmi, mind pedig állami szempontból alkotmányos érdekre”, a következők szerint:

„A 46/1991. (IX. 10.) AB határozatban rámutatott arra, hogy a bírósági határozatok tiszteletben tartása, a jogerős bírósági döntések teljesítése - akár jogszerű kényszerítés árán is - a jogállamisággal kapcsolatos alkotmányos értékekhez tartozik. Ha ugyanis a végrehajtási rendszer gyenge és könnyen kizárható, ez óhatatlanul a bírósági határozatok lebecsüléséhez, jogbizonytalansághoz, a jogállamiság sérelméhez vezet. Az ilyen veszély leküzdése nyilvánvalóan mind állampolgári, mind társadalmi, mind pedig állami szempontból alkotmányos érdek. (ABH 1991, 211, 212-213.)”

130. A bírósághoz való jog az Alkotmánybíróság és az EJEB joggyakorlata alapján egyúttal magában foglalja a bírósági ítéletek – illetve az ideiglenes intézkedések – hatékony végrehajtásához való jogot. Ilyen tekintetben Indítványozó nem kifásolja az Abh. 1.-ben megfogalmazott alkotmányos elvet azzal lényegét tekintve egyetért, ugyanakkor önmagában az adós/kötelezettet megillető alapjogok és azok tartalma vonatkozásában érdemi iránymutatást nem nyújt.

131. Ezzel szemben az Alkotmánybíróság már a **994/B/1997. AB határozatban** kiegészítette és részlegesen korlátozta az Abh 1.-ben foglalt általános alkotmányos elv hatását, kiemelve a következőket:

A 46/1991. (IX. 10.) AB határozatban az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy „a bírósági határozatok tiszteletben tartása, a jogerős bírósági döntések teljesítése - akár jogszerű kényszerítés árán is - a jogállamisággal kapcsolatos alkotmányos értékekhez tartozik. A végrehajtási eljárásban már nem a mindenkit megillető alkotmányos személyi jogokat kell elvont módon védeni, hanem az ártatlanságában a megelőző eljárás során megcáfolt jogsértővel szemben kell konkrét törvényes kényszerítő eszközöket alkalmazni. Ha ugyanis a végrehajtási

⁷¹ Ld.

Fővárosi Ítélőtábla Kf. 27.376/2010/9. -

„Az Alkotmánybíróság 23/1990. (X. 31.) AB határozatában kimondta, hogy az emberi élethez és méltósághoz való jog egységet alkotó olyan oszthatatlan és korlátozhatatlan alapjog, amely számos egyéb alapjognak forrása és feltétele. A 46/1991. (IX. 10.) AB határozat szerint pedig az emberi méltósághoz való jog korántsem csupán a jó hírnévhez való jogot foglalja magában, hanem egyebek között a magánszféra védelméhez fűződő jogokat is.”

Fővárosi Ítélőtábla Pf. 21.608/2009/4

„Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy az alperes nem tette vitássá, miszerint a felperes sérüléseit a kötelékébe tartozó személy által leadott lövések okozták, ezért ebben a körben a bizonyítást nem folytatta le külön az elsőfokú bíróság. Aggálytalanul megállapítható volt a testi épség és az egészséghez való jog megsértése, ezt követően az emberi méltóság megsértését vizsgálta az Alkotmány 54. § (1) bekezdése, a 8/1990. (IV. 23.) AB határozat, a 46/1991. (IX. 10.) AB határozat alapján.”

Fővárosi Törvényszék P. 21.649/2018/11.

„Az Alaptörvény II. cikke deklarálja az emberi méltóság sérthetetlenségét. Az Alkotmánybíróság által kialakított jogértelmezés ezen alapjogból vezeti le a magánélet, magánszféra védelméhez való személyiségi jogot. A 46/1991. (IX. 10.) AB határozat szerint az emberi méltósághoz való jog korántsem csupán a jó hírnévhez való jogot foglalja magában, hanem egyebek között a magánszféra védelméhez fűződő jogot is.”

Szegedi Ítélőtábla Pf. 21.164/2017/5.

„Ezt az elvet alkalmazva mutatott rá 46/1991. (IX. 10.) AB határozatában arra, hogy ellentétes az emberi méltósághoz való alapvető joggal, ha valakivel szemben kellő alap nélkül alkalmaznak hatósági kényszert és ezáltal az állam indok nélkül avatkozik be a magánszféra körébe tartozó viszonyokba.”

rendszer gyenge és könnyen kizárható, ez óhatatlanul a bírósági határozatok lebecsüléséhez, jogbizonytalansághoz, a jogtudat romlásához, a jogállamiság sérelméhez vezet.”

A Vht.-nek ugyanakkor megfelelő kiegyensúlyozást kell tartalmazni az adós és a végrehajtást kérő érdekeit illetően. Bármelyik egyoldalú figyelembevétele sértheti a jogorvoslathoz való alapvető jogot, ellentétbe kerülhet a jogállamiság elvével.

A vizsgálat tárgyát képező egyes rendelkezések alkotmányossága azonban általában értékelhetetlen a jogszabály kontextusából kiragadva. Az elszigetelt vizsgálat eredménye más összefüggésbe helyezve érvényét vesztheti. [Hasonlóan foglalt állást az Alkotmánybíróság a 16/1991. (IV. 20.) AB határozatban, ABH 1991, 58, 60.]

132. Az Alkotmánybíróság tehát **994/B/1997. AB határozatban** rögzítette, hogy a bírósági ítéletek – illetve az ideiglenes intézkedések – hatékony végrehajtásához való jog, a tisztességes eljárásból való jognak nem korlátozhatatlan részjogosítványa, sőt annak érvényesülése során **(a) „megfelelő kiegyensúlyozást kell tartalmazni az adós és a végrehajtást kérő érdekeit illetően” és (b) „bármelyik egyoldalú figyelembevétele sértheti a jogorvoslathoz való alapvető jogot, ellentétbe kerülhet a jogállamiság elvével.”**

133. Indítványozó álláspontja szerint a Jogerős Végzés és Elsőfokú Végzés ezen megfelelő kiegyensúlyozást az adós és végrehajtó érdekei között nem végezte el, amikor egyoldalúan a végrehajtást kérő javára egyoldalúan vette figyelembe az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben rögzített a tisztességes bírósági eljárásból való jogból eredő bírósághoz fordulás jogát és fegyverek egyenlőségéhez való jogát.

3.1.4 Az Indítványozó előzetes értesítésének elmaradása az alapjogainak aránytalan és szükségtelen korlátozásának minősül

134. A Jogerős Végzés és Elsőfokú Végzésben foglalt jogértelmezés éppen arra az eredményre vezetett, hogy Indítványozónak – a tisztességes eljárásból való alapjogát, azon belül is a bírósághoz való jogát és a fegyverek egyenlőségének megőrzéséhez való érdekeit – nem kellően egyensúlyozták a végrehajtást kérőnek az Ideiglenes Intézkedés „hatékony” végrehajtásához való jogával, sőt ezen érdek egyoldalú figyelembevételével az Indítványozó alapjogát sértették meg.
135. Ez az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti indítványozói alapjogoknak az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdéssel – és a korábban hivatkozott **994/B/1997. AB határozatban szereplő alkotmányos elvvel** – ellentétes korlátozást eredményezett, mivel a bírósági polgári nemperes eljárásban végrehajtás foganatosítása során elvégzett helyszíni ellenőrzés időpontjáról történő előzetes értesítés elmaradása nem arányos és szükséges és az alapvető jog lényeges tartalmát nem tartja tiszteletben.

- (a) Az előzetes értesítés elmaradása az Indítványozót jogainak gyakorlásában korlátozta

136. Az Alkotmánybíróság tényleges és hatékony jogként jellemzi a tisztességes eljárásból való jogot, illetve annak fenti két részjogosítványát – a bírósághoz fordulás jogát, illetve a fegyverek egyenlőségének elvét.
137. A jelen alkotmányjogi panasszal érintett bírósági nemperes polgári eljárásban a tisztességes bírósági eljárásból való jog a Helyszíni Ellenőrzés időpontjától történő előzetes értesítés elmaradása folytán nem érvényesült ténylegesen és hatékonyan és ezért az Indítványozó

tekintetében az eljárás méltánytalanságát és igazságtalanságát eredményezte. Előzetes értesítés hiányában ugyanis az Indítványozó jogi képviselője többek között nem tudott részt venni a Helyszíni Ellenőrzésen, mivel arra a [REDACTED] került sor, ami várostól való távolsága (és az elzárt területre belépéshez szükséges engedélyek beszerzése) a Helyszíni Ellenőrzés időtartamát meghaladó időt vett volna igénybe.

138. Az alábbiakban ismertetjük azokat a hátrányokat, amelyeket Indítványozó az előzetes értesítés egyoldalúságából, kizárólag a végrehajtást kérő részére történő közléséből fakadóan szenvedett el és amely hátrányok a tisztességes eljáráshoz való jog tényleges és hatékony érvényesülését akadályozták.

(b) A végrehajtó betervezésével szembeni jogorvoslat

139. A feleket a Vht. 217. § (2) szerint kifogás formájában jogorvoslati jog illeti meg a végrehajtó valamennyi eljárási cselekményével szemben.
140. A végrehajtást kérő részére 2018. augusztus 4. napján megküldött „Tájékoztatás a megismételt helyszíni eljárásáról” c. levelében a végrehajtó kifejezetten nyilatkozik, hogy intézkedésével – tehát nem magával a helyszíni ellenőrzéssel, hanem az megismételt helyszíni eljárásról történő előzetes tájékoztatással – szemben a feleket jogorvoslati jog illeti meg:

Tájékoztatom, hogy a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 217. § (2) bekezdése alapján intézkedésem ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül végrehajtási kifogást terjeszthet elő. A kifogást a végrehajtónál kell benyújtani, a Budapesti XVIII. és XIX. kerületi Bíróság-nak címezve. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 43. § (3) bekezdése szerinti illetékmentes, melynek mértéke 15.000 forint. Az illetéket az Itv. 74. bekezdése alapján illetékbélyegen kell megfizetni.

„Tájékoztatom, hogy a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. Törvény (Vht.) 2017. § (2) bekezdése alapján intézkedésem ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül végrehajtási kifogást terjeszthet elő. A kifogást a végrehajtónál kell benyújtani, a Budapesti XVIII. És XIX. Kerületi Bíróság-nak címezve.”

141. Azáltal, hogy a megismételt helyszíni eljárásról szóló tájékoztatást az Indítványozó részére a végrehajtó nem kézbesítette, így e tájékoztatásról és a helyszíni ellenőrzés időpontjának kitűzésével mint önálló végrehajtói eljárási cselekményekkel szemben az indítványozónak nem volt lehetősége jogorvoslati jogával élnie, míg – a fegyverek egyenlősége elvének sérelme mellett – a végrehajtást kérő ugyanezen jogával élhetett volna.

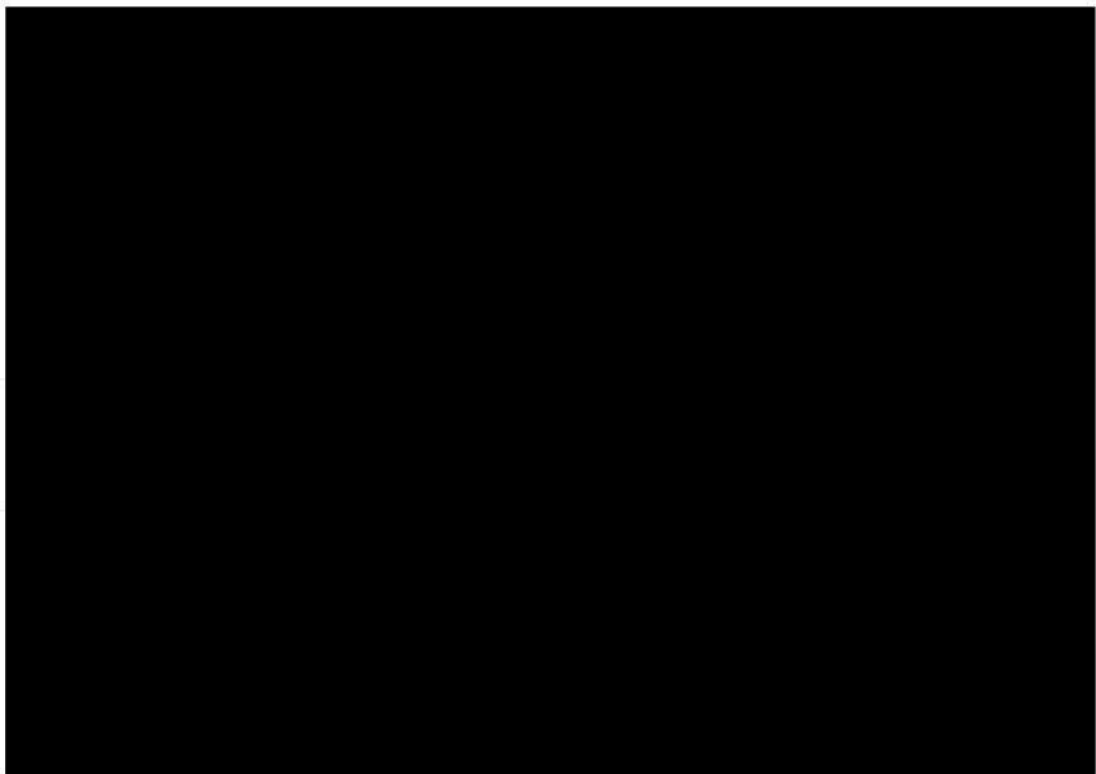
(c) A helyszíni ellenőrzésen történő részvétel

142. Az adós, kötelezett nem vitásan jogosult részt venni a helyszíni ellenőrzésen, amint az a Vht. 173. § bekezdéséből is következik. Ezt erősítette meg a Jogerős Végzés is:

„A kötelezett által ugyancsak hivatkozott Vht. 173. §-a nem tartalmaz értesítési kötelezettséget. Abból, hogy a kommentár szerint a végrehajtó a helyszínen járva jegyzőkönyvbe foglalja a látottakat, illetőleg a felek nyilatkozatát, csupán az következik, hogy a kötelezett a helyszíni cselekményen jelen lehet és jelenlevő félként nyilatkozatot tehet. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a helyszíni cselekményről előzetesen értesíteni kell.”⁷²

143. Ezt továbbá az is alátámasztja, hogy a végrehajtó jegyzőkönyvének formanyomtatványán szerepel az adós (kötelezett) vagy megbízottjának fenntartott aláírási hely – két alkalommal is:

⁷² Jogerős végzés, 9. oldal, első bekezdés

144. A helyszíni ellenőrzés időpontjáról történő előzetes értesítés hiányában azonban az adós/kötelezett – illetőleg jogi képviselője – e jogát nem tudja hatékonyan és ténylegesen gyakorolni. Rámutatunk, hogy a Helyszíni Ellenőrzésre a [REDACTED] került sor, ami várostól való távolsága (és az elzárt területre belépéshez szükséges engedélyek beszerzése) a Helyszíni Ellenőrzés időtartamát meghaladó időt vett volna igénybe.

(d) A helyszíni ellenőrzésen jogi képviselő útján történő részvétel

145. A fél természetesen nem csupán személyesen, hanem jogi képviselője útján is jelen lehet a helyszíni ellenőrzés során és ezen eljárási cselekmény során is jogosult a jogi képviselőre.⁷³
146. Míg bizonyos, eshetőleges körülményektől függően a kötelezett értesítéstől függetlenül is véletlenszerűen jelen lehet a helyszíni ellenőrzésen – pl. az Abh. 1-ben is felhívott családi háznál végzett helyszíni ellenőrzés esetében⁷⁴, bár a jelen eljárásban ez sem volt valószínű figyelembe véve, hogy nem a kötelezett székhelyén, hanem a [REDACTED] zajlott az ellenőrzés –, addig rendkívül valószínűtlen az, hogy ez a jogi képviselőjére is igaz legyen.
147. Ezért a fegyverek egyenlőségének elve sérül akkor, amikor a végrehajtást kérő jogi képviselőjének előzetes értesítésére sor kerül, de a kötelezettet magát vagy jogi képviselőjét közvetlenül arról nem értesítik.

⁷³ Nagykommentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez, szerkesztette: Lukács Tamás / Martonovics Bernadett / Schadl György

⁷⁴ Abh. 1. "Sőt kifejezetten hitelezővédelmi és általános jogállamisági érdeket szolgál az a rendelkezés, hogy a végrehajtó újabb, az önkéntes teljesítésre felhívó felesleges felszólítást már nem küld az adósnak, hanem megjelenik a lakásán és a követelés fejében lefoglalja ingóságait. Az alkotmányos rend védelme a végrehajtási eljárás e fázisában éppen a jogszerű kényszerintézkedések hatékony alkalmazásával érvényesül."

(e) A helyszíni ellenőrzésen történő nyilatkozattétel

148. Az adós/kötelezett a helyszíni ellenőrzés során nem csupán jelen lehet, hanem a Vht. 173. § (1) bekezdése értelmében nyilatkozatot tehet, amit a helyszíni ellenőrzés jegyzőkönyvében rögzíteni kell.
149. A helyszíni ellenőrzés szabályait tartalmazó Vht. 173. §-ának kommentárja is kifejezetten megerősíti, hogy:⁷⁵

„A végrehajtó a helyszínen járva jegyzőkönyvbe foglalja a látottakat, illetőleg a felek nyilatkozatait, majd ezen jegyzőkönyvét és a jogosult közlését (bejelentését) beterjeszti a végrehajtást foganatosító bírósághoz az eljárás további módjának meghatározása céljából.”

150. Ezt a Jogerős Végzés sem vitatta, hanem megerősítette a kötelezett ezen jogát:

„A kötelezett által ugyancsak hivatkozott Vht. 173. §-a nem tartalmaz értesítési kötelezettséget. Abból, hogy a kommentár szerint a végrehajtó a helyszínen járva jegyzőkönyvbe foglalja a látottakat, illetőleg a felek nyilatkozatát, csupán az következik, hogy a kötelezett a helyszíni cselekményen jelen lehet és jelenlevő félként nyilatkozatot tehet. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a helyszíni cselekményről előzetesen értesíteni kell.”⁷⁶

151. Értelemszerűen, amennyi az egyik felet igen, illetve a másik felet nem tájékoztatják előzetesen a helyszíni ellenőrzés időpontjáról akkor az utóbbi érdemileg is hátrányosabb helyzetbe kerül az eljárásban.

152. Így történt ez például azzal, hogy a helyszíni ellenőrzés jegyzőkönyve rögzíti a végrehajtást kérelmező nyilatkozatait, az alábbiak szerint:

(i) *„a végrehajtást kérő indítványára a [REDACTED] áratszámú repülőgépet ellenőrzöm.”⁷⁷*

(ii) *„Végrehajtást kérőképviseelőjének az észrevétele, hogy a ryanair.com és applikáción a foglalás során az a szövegrész szerepel, hogy az "üzemeltető [REDACTED] Képfelvétel készült.”⁷⁸*

153. Figyelemmel arra, hogy ezt követően a végrehajtást foganatosító bíróság felhasználhatja a helyszíni ellenőrzés jegyzőkönyvében rögzített végrehajtást kérő által tett nyilatkozatokat, míg a kötelezett nyilatkozataira – azok hiányában – nem hivatkozhat, ez szintén a fegyverek egyenlőségének elvét sérti.

(f) A helyszíni ellenőrzésen történő képfelvételek rögzítése

154. Amint az a helyszíni ellenőrzésről készült jegyzőkönyvből is kitűnik a helyszíni ellenőrzésen a végrehajtást kérő nem csupán jelen lehetett – hanem a végrehajtó kifejezett engedélye alapján – fényképfelvételeket is készíthetett:

⁷⁵ Lukács Tamás, Martonovics Bernadett, Schabl György (szerk.): "Nagykommentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez" (Wolters Kluwer, 2021), Vht. 173. §-hoz fűzött kommentár

⁷⁶ Jogerős végzés, 9. oldal, első bekezdés

⁷⁷ Jegyzőkönyv leirata 1. oldal.

⁷⁸ Jegyzőkönyv leirata 1. oldal.

„Jegyzőkönyv számára rögzítem, hogy az eljáró jogi képviselő számára a képfelvételt rögzítését külön engedélyeztem”⁷⁹

155. A végrehajtást kérőnek, illetve jogi képviselőnek a jegyzőkönyvben rögzített helyszínekre – különösképpen az Indítványozó által üzemeltetett légitársaságokra – történő belépésre, ott képanyag készítésére a helyszíni ellenőrzés mint végrehajtás foganatosítása iránti eljárási cselekmény kontextusán kívül sem joga, sem lehetősége nem lett volna.
156. Értelemszerűen, amennyiben adós/kötelezett előzetes értesítésére sor került volna, úgy a fegyverek egyenlőségének jegyében adós/kötelezett, illetve az eljáró jogi képviselő is jogosult lett volna képfelvételt rögzíteni.

3.1.5 A kötelezett előzetes értesítéshez való jogának korlátozása nem szükséges vagy arányos a végrehajtást kérő alapjogának érvényesüléséhez

157. Az Alaptörvény I. Cikk (3) bekezdés szerinti arányosság/szükségességi teszt körében az Indítványozónak a tisztességes eljáráshoz való jogából eredő (a) bírósághoz fordulás jogát, illetve (b) fegyverek egyenlőségéhez való jogát szükségtelenül és aránytalanul korlátozták, illetve attól megfosztották a végrehajtást kérő bírósághoz fordulásának jogának védelmében, amikor megtagadták a végrehajtó helyszíni ellenőrzés időpontjáról történő előzetes értesítést.
158. Kiemeljük, hogy amíg az előzetes értesítés elmaradásával az adós/kötelezett saját – jogszabályban biztosított a fenti 134-156. pontokban ismertetett – jogainak gyakorlásától ténylegesen elzárásra kerül, addig az alapjog korlátozására felhívott körülmények a végrehajtást kérőnek csupán potenciális és távoli hátrányokkal való fenyegetettségére hivatkozik.
159. Indítványozó nem vitatja, hogy a végrehajtást kérőt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes eljáráshoz való jogból fakadóan az ítéletek végrehajtásához való jog is megilleti, azonban az adós/kötelezettnek az helyszíni ellenőrzés időpontjáról történő előzetes tájékoztatás ezen jogot semmilyen módon nem korlátozza, különösen az alábbiakra tekintettel:
- (i) A Vht. fenti 134-156. pontokban ismertetett rendelkezései folytán az adós/kötelezett a helyszíni ellenőrzés során jelen lehet és nyilatkozatokat tehet, tehát a jogszabály elismeri, hogy az adós/kötelezett jelenléte és nyilatkozattétele a végrehajtást kérőnek a végrehajtáshoz fűződő alapjogait jelenléte és nyilatkozattétele nem korlátozza;
 - (ii) A Vht. 45. § és 38. § (1) a végrehajtó és a végrehajtást kérő részére külön jogosultságokat – többek között és kiemelten az állami kényszer alkalmazásának lehetőségét – biztosít arra az esetre, ha a kötelezett akadályozná a végrehajtási eljárási cselekményeket
 - (iii) A Vht. 45/A. §-a alapján rendbírság kiszabásának van helye amennyiben az adós a végrehajtást végző hatóság intézkedésének eredményességét akadályozó magatartást tanúsít.
160. Ezen jogszabályi rendelkezésekre tekintettel a végrehajtás hatékonyságának és eredményességének biztosítására – a végrehajtást kérőnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének való tisztességes eljáráshoz való jogának érvényesüléséhez – kellő biztosíték áll rendelkezésre. Ez pedig **szükségtelenné és aránytalanná teszi az adós/kötelezett saját a bírósághoz fordulás jogát és a fegyverek egyenlőségéhez való jogát – annak lényeges tartalmát elvonó – további korlátozását, azáltal, hogy a végrehajtó nem köteles előzetesen értesíteni a helyszíni ellenőrzés időpontjáról.**

⁷⁹ Jegyzőkönyv leírata 1. oldal.

3.2 Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti *contra legem* és *contra constitutionem* jogalkalmazás tilalmának sérelme

161. A Jogerős Végzésnek és Elsőfokú Végzésnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joggal való összeegyeztethetlenségéből eredően, de azon túlmutatóan a bírósági döntések egyúttal sértik a szintén a tisztességes eljáráshoz való jogból eredő *contra legem* és *contra constitutionem* jogalkalmazás tilalmát

3.2.1 A contra legem és contra constitutionem jogalkalmazás alkotmánybíróági joggyakorlata

162. A Tisztelt Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog kiegészült az együttesen *contra legem* és *contra constitutionem* jogalkalmazás tilalmával.

163. Az Alkotmánybíróság 3280/2017 (XI. 2.) AB Határozatában az alábbiak szerint foglalta össze:

„[38] Az Alkotmánybíróság az eddigi gyakorlatában a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot az eljárás egészének minőségében ragadta meg {legutóbb: 3102/2017. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [17]}. Az Alkotmánybíróság a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh2.) összekapcsolta a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot és az önkényes jogalkalmazás tilalmát. Elvi éllel kimondta: „[a] bírói függetlenségnek nem korláta, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel {Indokolás [23]}.” Az Alkotmánybíróság azonban csak kivételesen, szigorú feltételek fennállása esetén állapítja meg a jogalkalmazói önkény fennállását és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközését. Az Abh2. alapjául szolgáló esetben a bíróság *contra legem* jogalkalmazása három, egymást erősítő feltétel együttes fennállása következtében ért fel az alkotmányossági jogsérelem szintjére (Indokolás [29]). Tehát a *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet. A *contra legem* jogalkalmazásnak egyben alkotmányellenesnek, azaz az Alaptörvénnyel ellentétesnek kell lennie (*contra constitutionem*).”⁸⁰

164. Az Alkotmánybíróság által hivatkozott 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban a *contra legem* és *contra constitutionem* jogalkalmazás tilalmának megállapításával kapcsolatos háromszoros *contra legem* jogalkalmazás az alábbiak szerint valósult meg:

„[21] 3. Az Alkotmánybíróság ezt követően abban a kérdésben foglalt állást, hogy a nyilvánvalóan, az eljáró bíróság által is elismerten *contra legem* jogalkalmazás a konkrét esetben felemelkedett-e alkotmányjogilag is értékelhető szintre, és így sértette-e az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát. [...]

⁸⁰ 3280/2017 (XI. 2.) AB Határozat

[29] A fentieket összefoglalva az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a törvényszék *contra legem* jogalkalmazása három, egymást erősítő feltétel együttes fennállása következtében ért fel az alkotmányossági sérelem szintjére, és sértette az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát. **Egyrészt**⁸¹ a törvényszék a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog mint eljárásjogi jellegű alapjog egy aspektusát, az indokolási kötelezettséget sértő módon nem indokolta meg, hogy az adott jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat miért nem alkalmazta. **Másrészt**, ezzel párhuzamosan, a törvényszék önkényesen járt el akkor, amikor a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem vette figyelembe.⁸² **Harmadrészt** a törvényszék önkényesen járt el akkor is, amikor döntését egy olyan bírósági joggyakorlatra alapította, amelynek alapjául szolgáló jogi normákat a jogalkotó az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépésével összefüggésben kifejezetten hatályon kívül helyezte.”⁸³

165. Az Alkotmánybíróság 3294/2019. (XI. 18.) AB határozatában, illetve 3137/2020. (V. 15.) AB határozatában foglalta össze a 3/2014. (II.2.) AB Határozatban korábban megállapítottak szerint az Alaptörvény 28. cikkének szerepét az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárásban:

„2. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt emlékeztet állandó gyakorlatára, amely szerint a bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló olyan jogintézmény {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]}, amelynek elbírálása során az Alkotmánybíróság feladata, hogy az Alaptörvényben elismert alapjogoknak ténylegesen érvényt szerezzen.”

166. Azaz az Alaptörvény 28. cikkének sérelme ugyan nem önmagában minősül az Alaptörvény által védett jogként, azonban az Alkotmánybíróság által végzett vizsgálat arra irányul, hogy az Alaptörvény 28. cikkének téves alkalmazása nem eredményezett-e alapjogsérelmet.⁸⁴
167. Az Alkotmánybíróság csak abban az esetben lép közbe, ha több feltétel együttesen teljesül, így: (i) önmagában a vélt vagy valós jogértelmezési tévedés nem szolgál alapjogsérelem

⁸¹ 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban [27] Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel a jelen ügy vonatkozásában megállapította, hogy nem teljesítette a törvényszék indokolási kötelezettségét akkor, amikor az ügy egyik leglényegesebb részéről, az adott tényállásra nyilvánvalóan vonatkozó jogszabályi rendelkezések nem alkalmazása okairól nem adott számot határozatában.

⁸² 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban „[24] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése értelmében, miszerint a jogszabályok mindenkire kötelezőek, a törvényszéknek a jelen ügyben a Vtv. 75/A. §-át, és az azáltal felhívott Ptk. 6:563. § (1) bekezdését alkalmaznia kellett volna, vagy legalábbis meg kellett volna indokolnia, hogy ezen jogszabályi rendelkezések alkalmazását miért mellőzte. A törvényszék e helyett azonban egy másik, későbbi időpontban hatálybalépő, ezért a konkrét ügyben még nem alkalmazható jogszabályi rendelkezés [a Vtv. 75/A. § (2) bekezdése] alkalmazhatatlanságát állította, a visszaható hatály hiányára hivatkozva.”

⁸³ 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban [22] A jelen ügyben eljáró törvényszék az ügyet az alkalmazandó és hatályos jogszabályi rendelkezések [a Vtv. 75/A. §-a és Ptk. 6:563. § (1) bekezdése] figyelmen kívül hagyásával, az azzal ellentétes, korábbi jogszabályi rendelkezésekre [a Vtv. 75. § (3) bekezdésére és a Ptk. 346. § (3) bekezdésére] alapuló bírói gyakorlatra tekintettel bírálta el. [...]

⁸⁴ Például a 3100/2015. (V. 26.) AB határozatban a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmának sérelme: „[95] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a törvényi rendelkezéseket végső soron a bíróságoknak kell értelmezniük és az előtűk fekvő tényállásra alkalmazniuk. Ennek során az Alaptörvény 28. cikkéből következően a bíróságok kötelesek figyelemmel lenni az alkotmányos rendelkezésekre, azokkal összhangban kell a jogszabályok tartalmát kibontaniuk. Jelen esetben a bíróságoknak a Tptv. 78. § (1) bekezdésében szereplő, 2005. november 1-jétől hatályos bírságszabályt kellett úgy alkalmazniuk a Tptvm. 61. § (1) bekezdésére figyelemmel, hogy ne sérüljön a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalma. Az Alkotmánybíróság szerint e feladatának a Kúria eleget tett.”; vagy 3137/2020. (V. 15.) AB határozat „[31] Jelen – az Abtv. 27. §-ára alapított – alkotmányjogi panasz eljárásban az Alkotmánybíróság azt vizsgálhatta, hogy a konkrét bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás következtében megvalósult-e az indítványozót érintően az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a megsértése.”

alapjául⁸⁵ (ii) a jogalkalmazói jogértelmezés közvetlenül nem befolyásolja valamely alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését,⁸⁶ és (iii) ha az eljáró bíróság az előtte folyamatban volt, valamely Alaptörvényben biztosított jog szempontjából releváns ügynek az alaptörvényi érintettségére tekintet nélkül járt el⁸⁷ vagy (iv) az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával⁸⁸ vagy (v) azok az Alaptörvény megsabta értelmzési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz⁸⁹

168. Abban az esetben azonban, ha az Alaptörvény 28. cikk szerinti értelmezési szabályok nem érvényesülnek és ez alapjog megsértéshez vezet, úgy szükséges fennáll a vonatkozó bírósági határozat alaptörvényellenessége is a 3137/2020. (V. 15.) AB határozatban megállapítottak szerint.⁹⁰

3.2.2 A Jogerős Végzés és Elsőfokú Végzés jogszabály értelmezése contra legem és contra constitutionem

169. A Fővárosi Törvényszék Jogerős Végzése és a XVIII-XIX. Kerületi Bíróság Elsőfokú Végzése a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban érintett alapeljárás határozathoz hasonlóan súlyos és alaptörvény-ellenes jogértelmezést, illetve jogalkalmazást tartalmaz:

- (i) Az Elsőfokú Végzés – a Jogerős Végzés által helyben hagyva – az Alaptörvény zárórendelkezésének 5. pontja által – a negyedik alaptörvény módosítás 2013. április 1. napján hatálybalépése után – hatályon kívül helyezett alkotmánybíróági határozatra alapozta döntését;
- (ii) A Jogerős Végzés a Vht. 9. § „e jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában” és a Vht. 38. § (2) bekezdését alaptörvény-ellenesen úgy értelmezte és alkalmazta, hogy az Alaptörvény 28. cikkével összeegyeztethetetlenül (a) figyelmen kívül hagyta az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján Indítványozót megillető alapjogot és annak részjogosítványait (b) a Vht. 38. § (2) bekezdését pedig úgy értelmezte,

⁸⁵ 3294/2019. (XI. 18.) AB határozat „Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza továbbá, hogy a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot az alkotmányjogi panasznak. Ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]; legutóbb például: 3379/2018. (XII. 5.) AB végzés, Indokolás [12]]. A jogi indokok helyességének vizsgálata főszabály szerint nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.

⁸⁶ 3294/2019. (XI. 18.) AB határozat „Ennek értelmében az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik attól, hogy törvényértelmezési és szakjogi kérdésekben állást foglaljon [7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33], [38]], amíg a jogalkalmazói jogértelmezés közvetlenül nem befolyásolja valamely alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését [13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [51]; megerősítve: 3208/2014. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [16]].”

⁸⁷ 3294/2019. (XI. 18.) AB határozat Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza továbbá, hogy „jellemzően akkor vizsgálhatja érdemben a bírói jogértelmezés hibájára alapított alkotmányjogi panaszt, ha az eljáró bíróság az előtte folyamatban volt, valamely Alaptörvényben biztosított jog szempontjából releváns ügynek az alaptörvényi érintettségére tekintet nélkül járt el, vagy az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával” [3173/2015. (IX. 23.) AB határozat, Indokolás [53]].

⁸⁸ 3294/2019. (XI. 18.) AB határozat ibid.

⁸⁹ 3358/2019. (XII. 16.) AB határozat „[27] 2. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, illetve az Abtv. 27. §-a értelmében alkotmányjogi panasz alapján a támadott bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja. Az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálatát az Alaptörvény 28. cikkére figyelemmel végzi el. Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alkotmánybíróság már többször rámutatott arra, hogy: „Az Alkotmánybíróság a bíróságok ítéleteit [...] akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megsabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz” [3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [22]; 3031/2016. (II. 23.) AB végzés, Indokolás [19]; 16/2016. (X. 20.) AB határozat, Indokolás [16]; 17/2016. (X. 20.) AB határozat, Indokolás [25]].”

⁹⁰ 3137/2020. (V. 15.) AB határozatban

[30] Az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezésnek az Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes.” [3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasznak az Alkotmánybíróság tehát akkor ad helyt, ha a bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás egyértelmű következménye valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelme.

hogy annak kizárólag a végrehajtást kérőre vonatkozó rendelkezéseiből eredően az az adós/kötelezettre vonatkozó eltérő, jogot elvonó szabályt is megállapított, megalkotott.

- (iii) Az előző pontra tekintettel a Jogerős Végzés Indítványozó XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való alapjogát törvényi rendelkezés hiányában akként értelmezte, hogy azzal elvonta, illetőleg korlátozta az alapjogát, amely ellentétes az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével, mert ezáltal a bíróság jogértelmezése a törvényhozó szerepét vette át.⁹¹
- (iv) A Jogerős Végzés a Pp. 110. § (2) bekezdését és Vht. 173. §-át úgy értelmezte, hogy a fél, adós/kötelezett értesítéshez és nyilatkozattételhez való jogának az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti bírósághoz fordulás jogából, illetve fegyverek egyenlőségéhez való jogából eredő tényleges és hatékony gyakorlását korlátozta, amikor megállapította, hogy a jog gyakorlása nem szükségelteti a helyszíni ellenőrzés időpontjáról történő előzetes értesítést.

170. A fenti többszörösen alaptörvény-ellenes jogszabály értelmezésre és alkalmazásra tekintettel indokolt a Jogerős Végzésnek és Elsőfokú Végzésnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti *contra legem* és *contra constitutionem* jogértelmezés és jogalkalmazás tilalmának megsértésének megállapítása is.

⁹¹ 16/2019. (V. 14.) AB határozat „Alapjogot az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése értelmében csak törvény korlátozhat. A bíróság jogértelmezése a törvényhozó szerepét nem veheti át, csak alapjogok (ideértve az alaptörvényi értékeket is) ütközése esetén mérheti össze az érintett alapjogokat (fair balance). Jelen ügyben azonban alapjogok ütközése nem merült fel, egyetlen alapjog és annak törvényi korlátozása volt vizsgálendő.”

4. AZ ALAPTÖRVÉNY 24. CIKK (2) BEKEZDÉS (C) PONTJA ÉS AZ ABTV. 26. §-A SZERINTI ALKOTMÁNYJOGI PANASZ

171. Indítványozó egyúttal előterjesztette egyes jogszabályi rendelkezések alaptörvényellenességének megállapítása iránti alkotmányjogi panaszát, arra az esetre ha Tisztelt Alkotmánybíróság – az első és másodfokon eljáró bíróságokhoz hasonlóan – úgy értékelné, hogy a Jogerős Végzés és Elsőfokú Végzés nem alaptörvényellenes, mert az irányadó jogszabályok alapján a kötelezettet nem illeti meg az ideiglenes intézkedés végrehajtása iránti bírósági polgári nemperes eljárás keretében foganatosított helyszíni ellenőrzésről történő előzetes értesítés joga.
172. Indítványozó az önismétlés elkerülése érdekében hivatkozik a fenti 66-170. pontokban előadottakra, amely értelmében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes eljáráshoz való jogból – és különösen annak részjogosítványaiából: a bírósághoz fordulás jogából és a fegyverek egyenlőségéhez való jogból – eredően kötelezettként is megilleti az végrehajtás foganatosítása iránti eljárásban kitűzött helyszíni szemléről történő előzetes értesítés.
173. Indítványozó álláspontja szerint, amennyiben a Vht. 9. §-a, Vht. 38. § (2) bekezdés, Pp. 110. § (2) bekezdés és Vht. 173. § (2) bekezdés együttes alkalmazása nem biztosítja a kötelezettnek a helyszíni ellenőrzés foganatosítását megelőzően történő értesítéshez való jogát (és ezáltal a részvételének lehetőségét, illetőleg a jogi képviselőjének részvételi lehetőségét), úgy e rendelkezések alaptörvény-ellenesek, mivel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes eljáráshoz való jogot aránytalanul és szükségtelenül korlátozzák, annak lényeges tartalmát nem tartják tiszteletben.
174. Amennyiben az Alkotmánybíróság akként foglal állást, hogy:
- (i) az adóst/kötelezettet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés alapján megilletné a végrehajtás foganatosítása iránti eljárásban végrehajtó által végzett helyszíni ellenőrzés időpontjáról történő előzetes értesítés joga, de
 - (ii) a felhívott jogszabályok, jogszabályi rendelkezések e jogot nem kizárják, hanem azok ezen jog biztosítását illetően hiányosak,

úgy az Abtv. 46. § (1) bekezdés alapján annak lehet helye, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság megállapítsa a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvényellenesség fennállását és a mulasztást elkövető szervet – határidő megjelölésével – feladatának teljesítésére hívja fel.

5. AZ ALKOTMÁNYJOGI PANASZBAN KÉRELMEZETT JOGKÖVETKEZMÉNYEK INDOKOLÁSA

5.1 Az az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszban foglalt kérelmek

5.1.1 Az Abtv. 43. § (1) bekezdés szerint megsemmisíteni kért határozatok

175. A Fővárosi Törvényszék 67.Pkf.630.359/2023/3. ügyiratszámú Jogerős Végzésének és a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 0105-9.Vh.723/2022/23. ügyiratszámú Elsőfokú Végzésének megsemmisítése indokolt, mivel azok érdemi megállapítása ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.

5.1.2 Az Abtv. 43. § (4) bekezdés szerint megsemmisíteni kért további határozatokra vonatkozó indokolás

176. A megsemmisíteni kért Jogerős Végzés és Elsőfokú Végzésen túl, az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján Indítványozó az azok által felülvizsgált más bírósági – jelen esetben végrehajtói – döntések megsemmisítését is kéri. A a végrehajtó alábbi döntései ugyanis maguk is alaptörvény-ellenesek, illetve azok a végrehajtó alaptörvény-ellenes cselekményeiből erednek ezért azok megsemmisítése is indokolt.
177. A 079.V.1983/2021. ügyszámú végrehajtási eljárás keretében a végrehajtó által 079.V.1983/2021/78. számú 2022. augusztus 18. napján kelt döntésében végrehajtó a helyszíni ellenőrzés időpontját kitűzte és határozott arról, hogy az ellenőrzés időpontjáról kötelezettet nem értesíti. A kötelezett előzetes értesítésének elmaradásáról történő döntés azt alaptörvény-ellenessé teszi.
178. A végrehajtó alaptörvény-ellenes eljárási döntéseiből eredően a végrehajtó által 2022. augusztus 26-án lefolytatott helyszíni ellenőrzésének és az annak eredményét rögzítő 079.V.1983/2021/94. ügyiratszámú jegyzőkönyv megsemmisítésének is helye van.

5.1.3 Az Abtv. 46. § (3) bekezdés szerinti alkotmányos követelmény megállapítása iránti kérelem

179. Indítványozó az Abtv. 46. § (3) bekezdés szerinti alkotmányos követelmény megállapítását annak érdekében kéri, hogy a jövőben a végrehajtók és bíróságok jogértelmezésének és jogalkalmazásának egységessége biztosítható legyen.
180. Az alkotmányos követelmény megfelelő tartalma lehet annak megállapítása, hogy a Vht. 9. §, a Vht. 38. § (2) bekezdés, Vht. 173. § és Pp. 110. § valamint a Bszi. 7. § rendelkezéseit az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes eljáráshoz való joggal összhangban úgy kell értelmezni és alkalmazni a bírósági nemperes eljárásban, hogy a végrehajtó által a végrehajtás foganatosítása iránti bírósági polgári nemperes eljárásban elvégzett helyszíni szemle időpontjáról a végrehajtást kérőt és a kötelezettet előzetesen értesíteni szükséges.

5.2 Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének c) pontja, valamint az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszban foglalt kérelmek

5.2.1 Az Abtv. 41. § (1) bekezdés szerinti jogszabályhelyek megsemmisítése iránti kérelem

181. Amennyiben az Alkotmánybíróság úgy értékeli, hogy az alábbi jogszabályi rendelkezések együttes értelmezése és alkalmazása kizárja az végrehajtás foganatosítása iránti eljárásban végzett helyszíni ellenőrzés időpontjáról a kötelezett részére történő előzetes értesítést, úgy e rendelkezések ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, amely következtében a következő jogszabályi rendelkezések megsemmisítése indokolt:
- (i) A Vht. 9. §-nak „amelyeket e törvény eltérően nem szabályoz” szövegrész
 - (ii) Vht. 9. §-nak „a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel” szövegrésze;
 - (iii) Vht. 38. § (2) bekezdésnek „Ha a végrehajtást kérő kívánja, őt a végrehajtási eljárási cselekmények időpontjáról előzetesen értesíteni kell” szövegrész;

- (vi) Vht. 173. § (2) bekezdés „A teljesítés elmaradása esetén a végrehajtó a végrehajtást kérő közlését és a helyszíni ellenőrzésről készült jegyzőkönyvet haladéktalanul beterjeszti a végrehajtást foganatosító bírósághoz.” szövegrész;

5.2.2 Az Abtv. 45. § (2) bekezdés szerinti alkalmazhatatlanság megállapítása iránti kérelem

182. Amennyiben az Alkotmánybíróság megállapítja azt, hogy alkotmányjogi panaszban felhívott jogszabályi rendelkezések ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes eljáráshoz való joggal, mert azok kizárják a kötelezettnek a végrehajtás foganatosítása során a végrehajtó által elvégzett helyszíni ellenőrzés időpontjáról történő előzetes tájékoztatást és ezért azokat megsemmisíti, úgy az Abtv. 45. § (2) bekezdés értelmében e jogszabályi rendelkezéseknek az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben történő alkalmazhatatlanságának megállapítása is szükséges.

5.2.3 Az Abtv. 46. § (1) bekezdés szerinti jogalkotó mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítása és jogalkotó felhívása iránti kérelem

183. Ha Tisztelt Alkotmánybíróság akként foglal állást, hogy:
- (i) az adóst/kötelezettet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés alapján megilletné a végrehajtás foganatosítása iránti eljárásban végrehajtó által végzett helyszíni ellenőrzés időpontjáról történő előzetes értesítés joga, de
 - (ii) a felhívott jogszabályok, jogszabályi rendelkezések e jogot nem kizárják, hanem azok ezen jog biztosítását illetően hiányosak.
184. Ez esetben az Abtv. 46. § (1) bekezdés alapján annak lehet helye, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság megállapítsa a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását és a mulasztást elkövető szervet – határidő megjelölésével – feladatának teljesítésére hívja fel arra, hogy a megfelelő jogszabályban kifejezetten rögzítésre kerüljön a végrehajtó által a végrehajtás foganatosítása során elvégzett helyszíni ellenőrzésről történő valamennyi félre – így végrehajtást kérőre és adósra/kötelezettre – kiterjedő előzetes értesítés kötelezettsége és az ahhoz való jog.

6. ELJÁRÁSI NYILATKOZATOK

6.1 Az alkotmányjogi panasz előterjesztésének módja

185. Az Abtv. 53. § (2) bekezdésével összhangban Indítványozó alkotmányjogi panaszát az első fokon eljáró bíróságnál az Alkotmánybírósághoz címezve nyújtja be.
186. Az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat (továbbiakban „**AB Ügyrend**”) 71. § (4a) bekezdés alapján az alkotmányjogi panasz tekintetére az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó szabályok szerint nyújtja be az elsőfokú bíróság részére.

6.2 Nyilatkozat a nyilvánosságra

187. Az Abtv. 52. § (5) bekezdésére és 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Ügyrend 36. § (2) bekezdésére tekintettel jelen alkotmányjogi panasz indítványban szereplő személyes adatok nyilvánosságra hozatalához nem járunk hozzá.
188. Indítványozó az Abtv. 68. §-a és az Ügyrend 56. § (1) bekezdés szerint nem járul hozzá indítványának nyilvánosságra hozatalához, ezért kérjük az indítványt ne hozzák nyilvánosságra, azt az alkotmánybíróság honlapján ne kerüljön publikálásra.

* * *

Tisztelettel:

Indítványozó képviselőjében

dr. Okányi Zsolt
ügyvéd